Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super secunda parte Digesti veteris

Albericus <de Rosate>

[Pavia], 18. März 1499

Sequitur Rubrica De condictione causa data causa non secuta

urn:nbn:de:bsz:31-298570

Visual Library

Nſtrumentis. ⁋ Querit Riza. an hec lex loquat̃ de iuramento in litem quod eſt affectiõis vel de eo quod ẽ de vero intereſſe ⁊ videt̃ ꝙ de illo affectiõis non loquat̃ ꝙ nõ eſt dare affectiõem in inſtrumẽtis pluſq̃ in minimis, vt ſupra e.l.minimis. ⁊ hoc etiam innuit littera hic quanti ſua intereſt ⁊c. ipſe aũt tenet ꝙ loquatur de iuramẽto affectionis ꝓp quãdam idẽptitatẽ que videt̃ in inſtrumẽtis cũ rebus ꝯtẽtis in eis nam ſi dono tibi inſtrumẽtum videor te donare qḋ in eo cõtinetur. vt.C.de dona.l.i. vnde ſi res contenet̃ in inſtrumẽto ad quã rõnabiliter hr̃e poſſit affectionem dabitur ſacramentũ in litẽ affectionis hoc aũt nõ eſt in l.minimis. Nec ob. ꝙ ibi dicitur de pignoribus diſtractis ad que põt affectio haberi ibi dixi Riz.

D **E periurio.** ⁋ In gl.i.in fi. dic niſi velet probare intereſſe ſuũ aliter legiptime. vt.ſ̃. de rei vendi.l.quod ſi poſſeſſor. ⁋ In glo.vl.ibi probationib' puta inſtrumẽtis que inſtrumenta continere debẽt probationẽ dñij rei ⁊ ratio quia hoc ſacramentum decidit cõtrouerſiã eſtimationis non dominij vt patet in eius forma. nec ob.ſ.de crimine ſtelli.l.fi. vt ibi no.

⁋ Sequitur Rubrica. De condictione cauſa data cã nõ ſecuta.

⁋ Super rubrica defectiua eſt ⁊ ideo ſupple de cõditione rei cã data ⁊c. ⁊ ideo clarior eſt rubrica.C. vbi dicit de cõdi. ob cãm datorum ⁊ vide Azo. in ſumma e.ti. ⁊ Roffre. i libello e.ti. ⁊ in ſpeculo de ſolutionibus. §. ſequitur. Et dic ꝙ defectus cauſe tacite vel expreſſe finalis inducit repetitionẽ ⁊ iſte eſt effectus iſtius ti. ⁊ diuide titulũ in duas partes. prima loquit̃ quãdo pretextu cãe volo repetere. vſq; ad.l.ſi pecunias ibi quãdo penitẽtie pretextu volo repetere vſq; ad finẽ in cauſa expſſa dic. vt.i.e.l.i. ⁊ de cã finali ⁊ impulſiua ⁊ de cã in corde retenta ⁊ eadẽ.l.§.ſi parendi ⁊ an implendo cõditionẽ videatur heres hereditatẽ adire datũ pretextu teſtamenti falſi repetitur infra.ea.l.ij.ſi dedi ne ad iudicem ires an teneatis cauere de non eundo.i.e.l.dedi. ⁊ plene in actibus inter viuos locum habeat cautio mutiana ſi fiat ſolum de facto ⁊ non de iure repetitur.e.l.§.ſi liber homo non ſufficit fieri de facto eadem.l.§.ſiquis quaſi ⁊ quis error impediat tranſlationẽ dominij ⁊ an filius poſſit patrẽ corrigere in facto vel in iure an dans pecuniã pro abſolutione quia credebat ſe excõicatũ cum nõ eſſet repetere poſſit ⁊ quãdo detur ꝯditio ob cãm quãdo ſine cauſa ⁊ qñ indebiti acceptilatio ob cauſã facta cã nõ ſecuta repetitur.l.ſiquis accepto. de repeti. que fit propter ſententiã hic in ſequentibus loquitur ⁊ plene quãdo ſit locus penitentie vel nõ ſi tradidi ſeruũ ad manumittendũ ⁊ ante manumiſſionẽ penitẽo ⁊ certioro eũ qui manutenere debebat ꝙ nõ manuteneat ſi manuteneat ago contra eum.i.e.l.§.ſi ſeruũ ⁊ ſi mandaui alicui ꝙ percutiat clericũ ⁊ penitẽs ⁊ ipſe anteq̃ ſit certioratus percutiat an ſit excõicatus ſi dedi alicui pecuniã vt ſeruũ emat. Et manuteneat nũquid ſit loc' penitentie anteq̃ emat.e.l.§.item ſiquis. ⁊.§.ſequentibus pactũ de dote reddenda in caſũ ſoluti matrimonij nõ vẽdicat ſibi locum ſi matrimoniũ nõ ſequat̃.i.e.l.extraneꝰ ⁊ cãus omiſſus habet̃ pro promiſſo ⁊ an pactũ in caſum ſoluti matrimonij locũ habebat ſi maritus vergat ad inopiã ⁊ ſi vendidi tibi equã pregnantẽ cũ pacto ſi pareret maſculũ ꝙ tenearis mihi equũ dare ſi peperit maſculũ ⁊ feminã quid iuris ⁊ ſi aduocatus pactus eſt de ſalario in cãu victorie ⁊ pro parte obtinuerit ⁊ pro pte ſuccubuerit in debitũ ſolutũ vel debitũ pmiſſũ i dotẽ noie mulieris repetit̃ p dotẽ nuptijs nõ ſecutis niſi pmiſſerit a'o donandi.i.e.l.q ſe debere ſi nuptie ſunt ꝯducte ꝯ facto nõ ꝯpetit̃ datũ nomine dotis donec manet ſpes ꝯhẽdi de iure.i.e.l.quod ſeruus ⁊ an ꝑparatoria faciãt rem nõ integram ⁊ an ſponſalia ſint preparatoria matrimonij. ⁋ Si donatarius mulieri noie dotis numerat futuro marito ⁊ matrimoniũ nõ ſequatur an repetat̃.i.e.l.ſi donatariꝰ ⁊ an exceptio que obſtabat deleganti obſtet ei cui facta eſt delegatio. Remittere ⁊ dare paria ſunt.i.eo.l.ſi mulier ⁊ ſi remiſſi donationis cã vltra quingẽtos aureos an ſit locus inſinuatiõi ſi arbitratu liberti debebat fieri monumentũ repetitur datũ.i.e.l.ſi heres ⁊ ꝙ arbiter nõ poſſit ſibi retinere rem de qua eſt cõpromiſſum in eum donatũ cã mortis repetitur cũ fructibus qualeſcente donatione.i.e.l.cum qs ſi frater fratri cõtulit pretextu agnoſcende bonorũ poſſeſſionis quã nõ agnouit repetitur.i.e.l.ſi filius de ſolutione facta falſo procuratori an ⁊ quando repetatur ⁊ a quo ⁊ p quẽ plene.i.eo.l.ſi ꝓcurator ſi dominus tradat ſeruũ ſuũ illi qui habebat eum de futuro inſpectũ ⁊ torqueretur ⁊ vltimo ſupplicio affect. cum agit̃ contra eũ.i.eo.l.cum ſeruus ⁊ qua actiõe agat̃ ibi dicitur ꝙ opinio doctorũ ⁊ teſtes debebãt ad ꝯcordiã reduci p diuiſionẽ. ⁋ Et an minores magiſtratꝰ poſſint pũire malefactores ſibi pñtatos vel remittere debeãt ad maiores ⁊ an maiores ſibi pñtatos ⁊ ꝯfeſſos crimẽ ſtatim poſſint punire ſine aliena ſententia. ⁋ Ex ſignificato verborum mutat̃ contractus nominatus in innominatũ infra.e.l.fi. Et ẽ caſus contra vltramõtanos ꝙ in ꝯtractu do vt des locum habet penitentia. ⁊ qui ſint ꝯtractus nominati ⁊ qui innominati. ⁊ an in ꝯtractibus nominatis locum habeat conditio ob cãm. ⁊ an donatio ſit contractus nominatus.

r **I ob rem.** ⁋ Pone ſummariũ ⁊ diuide vt dixi ſuper rubrica ⁊ dic in cauſa expreſſa aut eſt finalis ⁊ repetit̃. ſi vero ſequatur vt hic. ſi eſt impulſiua nõ repetit̃ ſi dubitatur. dicunt quidam. aut eſt cã de futuro ⁊ ꝑſumit̃ finalis. aut de preterito ⁊ ꝑſumitur impulſiua. Tu dic ꝙ aut cã ꝓpter quam datur reſpicit fauorem eius cui datur ⁊ ꝑſumitur impulſiua. vt infra de dona.l.ij. vbi de hoc. aut reſpicit fauorem dantis vel accipientis ⁊ tertij. vel tertij tantum ⁊ ꝑſumit̃ finalis ⁊ de hoc etiam ſatis no. ⁊ dixi ſupra de poſtu.l.prima.§.ſeruũ. In tacita cauſa finali dic aut fuit in corde vtriuſq; retenta ⁊ inducit repetitiõem ſi alterius tantũ nõ. vt.C.e.l.ſi repetendi. ⁊ no. in glo.infra.§.primo. Iaco. but. infra e.l.ſi pecuniã in glo.magna. ⁊ ibi dixi.

Si parendi. ⁋ Defectus tacite cauſe in vtriuſq; contrahentiũ corde retente inducit repetitiõem hoc dicit cum.l.ſ.e. ⁊ vide quod dixi ſupra pri. nec obſtat infra ad l.falci.l.ſi pupillus. vt ibi no. ⁊ cui incumbat ꝓbatio dic vt no.C. de dona.ante nup.l.ii. ⁋ Oppo.glo. ꝙ eoipſo ꝙ impleuit cõditiõem ſit heres ⁊ nõ poſſit hereditatem repudiare de.l.iam dubitari.§.fi.ſolu. vt hic ⁊ ibi no. ⁊ tene vltimã ſolu.glo. nam prima ſolutio glo. vera de iure ciuili ſecus de iure ꝑtorio cum filius poſſit abſtinere. ⁊ ita id in eo quod in extraneo. vt.i.de iniuſto teſta.l.nã ⁊ ſi ſub ꝯditiõe. ⁊ inſti.de here.quali. ⁊ diffe.§.ſui. ⁊ vide quod de hoc no. ⁊ plene dixi.C.ſi ab heredi.ſe abſti.l.i. vel dic latius. aut ẽ ſeruus heres ⁊ hẽ locum quod dixi aut extraneus ⁊ tunc aut ẽ talis in cuius volũtate vel poteſtate nõ eſt hereditatẽ acquirere. ⁊ tunc implendo ꝯditiõem eam nõ acquirit. ſed tantũ purificat inſtitutiõem. vt infra de acquiren.here.l.ſiquis mihi bona.§.iuſſum. aut eſt talis qui iure ſuo põt hereditatẽ adire. ⁊ tunc aut implet conditiõem animo adeundi. ⁊ hoc conſtat ⁊ implendo efficit̃ heres. vt infra de acquiren.heredi.l.antiſtes. aut facit ſolo animo purificãdi conditiõem. ⁊ hoc conſtat tunc p hoc nõ efficit̃ heres. vt ſupra e.l.antiſtes. ⁊.l.iam dubitari. ⁊ hic aut eſt dubium vtrum animo adeundi vel purificandi fecerit ⁊ ꝑſumit̃ ꝙ magis animo purificandi q̃ adeundi. ⁊ ideo põt hereditatẽ repudiare vt hic. nã ⁊ hic põt intelligi in caſu dubio. ⁊ de hoc no. ⁊ dixi ſupra de inoffi.teſtamẽto.l.poſtumus.§.fi. ⁊.l.ſequen. Andre. ⁋ Item ꝓ hoc ꝙ ille actus facit quem heredẽ quem nõ põt gerere niſi ſit heres. vt infra de acqui.heredi.l.ꝓ herede.§.pamp. Sed hũc actum implẽdi ꝯditiõem põt gerere etiam ſi non ſit heres. vt ex ſupio. ꝓ. Iabu. vel forte poſſet dici ꝙ in dubio ex ꝯiecturis iudicabit̃. vtrum impleuerit ꝯditiõem animo adeundi vel purificandi. vt ſi hereditas erat locuplex ⁊ habebat notas facultates eiuſdem ꝑſumit̃ animo adeundi feciſſe alias nõ. ſic ⁊ alias ex ꝑcedentibus concernam ſequentia infra locati.l.item querit̃.§.primo. ⁊.l.qui ad certũ. ⁋ Vltimo inducit Marti. de fano hunc.§.in argu. ad queſtionem ſi volebam emere equum ⁊ inueni ꝓxeneta ꝓmiſi ſibi dare decem ſi ipſe faceret ꝙ haberem equum ſi equus eſt vitioſus ꝙ poſſit repetere ipſa decem data mediatori.

r **Ed et ſi falſum.** ⁋ Quid ergo ſi ſuppoſuit aliquẽ q̃ dicere dic ꝙ tunc nõ repetit. vt infra de lega.l.l.ſi ſeruus plurium.§.ſiquis ante. ⁊ infra de condi.furti.l.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

ſi ſeruus.§.pindē.alias eſt ver.zi.¶ In glo.vltima ibi non re
petit vt dixi.argu.infra de vſufru.lega.l.vxori.ɛ de le.i.l.ſi ſequēs
tamen ſolutio verior vt p3 ex.l.ſi.j.de ↄdi.ſine cā nō ob.j.c.ij.l.ij.
ɛ ſequēti.vt ibi dixi.

Edi. ¶ Defectus cauſe inducit ↄditiōem ob
cauſam.nec ſufficit impleri de facio niſi ↄ
iure impleaſ.hoc dicit vſqȝ ad.l.ſiquis accepto.vel
dic lȝ de iure implendo nō caueaſ nō repetunſ da
ta niſi cautio deducatur in vi modi.h.d.ibi.Condictio ceſſat ſed
an cautio peti poſſit.j.locati.l.inſulam in fi.ɛ de condi.ɛ demō.l.
quibus diebus in fi.cū ſi.in.ver.aderit duas hab3 lecturas ſecūda
eſt magis cōmunis ibi manumittas poſt certū tempꝰ ɛ certo mō
puta vindicta.vt.j.dicet in.ver.ſed ſi tibi ibi nō facis ɛ ſic enim de
ficiat ibi penitent nō ob.j.de donat.l.ariſto.vt ibi no.¶ Opp.ad
primū reſponſū huius.l.q cum trāſactio eſt contractꝰ innominatꝰ
liceat penitere.vt.j.eo.l.ſi pecuniā ɛ.C.de trāſac.l.ſiue ap.acta ſo.
dicit Mar.q ſpeciale eſt in tranſactione ꝓpter fauorem litiū de
cidendarū tu dic q non hēt locum penitentia vt dicto.l.de tran
ſactio.l.quāuis quia res nō eſt integra nam ſi do ne vadas ad iu
dicem res non ē integra immo eſt cōpleta ex pte mea q dedi ex
parte tua nō eſt integra q mihi eſt parata exceptiō vt.d.l.quāuis ſe
cus ſi a nulla parte eſt impletum ſed ab vtraqȝ eſſet re integra vt
d.l.ſiue ap.acta. Pro declaratiōe ſecūde glo.cuius mā eſt ſub
tilis quero interī vis hꝰ.l.ſi promiſſi tibi quinquaginta ſi me non
conuenires coram iudice vis mihi cauere de me nō cōueniendo
an poſſis a me petere illa quinquaginta ɛ illud nō eſt aliud quere
re q an cautio muti ma locū habeat inter viuos nā in vltimis vo
luntatibus non ē dubiū q dicte cautioni locus eſt vt.j.de condi.
ɛ demō.l.mutiane vbi glo.tenet q inter viuos locum nō habet
ɛ ibi de hoc ſatis dixi ɛ pro opi.glo.q nō habeat locum inter vi
uos videſ expreſſū.j.de ver.obli.l.ita ſtipulatus.§.i.ɛ quia ratio
ſpecialitatis videſ in vltimis volūtatibꝰ.ſ.fauor q executioni mā
detur.vt.j.quēad.teſ.ap.l.vel negare ɛ in iſta opi.videſ Rai.in.d.
l.mutiane ɛ glo.etiā hic ɛ cō ter vbiqȝ ɛ no.ɛ dixi.C.de tran
ſac.l.ſiue ap.acta ipſa tamē glo.ɛ Andre.tenēt cōtrariū.ſ.q cau
tio mutiana locū habeat etiā inter viuos ɛ ad hunc.§.reſpondēt
quia hic fruſtratoria eſſet cautio cum ſit reo promiſſū per reme
dium exceptionis ar.j.vt i poſſ.le.l.i.§.debitori ɛ.ā.de eo per quē
fac.eſt.l.i.§.fi.reus ad.l.ita ſtipulatus reſpondet q quādo in non
faciendo cōdictio cōcipiſ inter viuos refert vtrū apponaſ in perſo
na obligati ɛ tunc nō habet locum cautio vnde lex illa ita partim
facit ſicut alie licet tenentes cōtrariā opi.dicant q ibi eſt caſus ɛ.
ꝑ opi.G.ɛ And.faci.j.ad.l.falci.l.i.§.itē ſi ita ɛ quādo dies le.
ce.l.i.ſi cum preſinit.ɛ.l.ſi peni.Ad id quod dicitur hoc eſſe intro
ductum fauore vltimarū volūtatū vnde nō h3 ad cōtractus ex
tendi dic q hoc eſſet verū vbi eſſet cōdictio in faciendo vel dan
do vbi aūt in nō faciendo tunc equiparantur ar.j.de ver.ob.l.impoſ
ſibilis cōditio vnde quādo ſi eſt in nō faciēdo locū habet inter vi
uos ɛ in vltimis volūtatibus ɛ pro hoc.j.de leg.iij.l.ſi cui legatū
de annuis leg.l.liberto.§.lucius.j.loca.l.inſulam.§.fi.ā.ſi ſer.vēd.
l.harum qui ſa.cog.l.ſi fideiuſſor.§.fi.j.de ap.l.imperatores.§.fi.
in auē.de mona.§.ſi vero inter triennū ɛ.C.de ſac.ſan.ec.l.preſen
ti.§.ſicubi ɛ vt ſciaſ differentiā inter cōtractus ɛ vltimas volunta
tes in nō faciendo dic q cōdictionū queda dependēt ex euentu ɛ
viribus fortune queda3 poteſtate nā3 ɛ caſu.vt.j.de con.ɛ demō.l.
in teſtamento. ¶ In his que depēdent ex viribus fortune nō eſt
locus alicui cautioni ſiue ſit affirmatiua ſiue negatiua ſed expor
tare debet eius euentus vt.C.de cad.tol.§.finautē.ſi autē ſit cōdi
tio que ↄſiſtat in dando tunc offerendo cautiōē3 de dando nō
implet cōdictionē3 niſi det vel per ipſū nō ſtet vt.j.de cōdi.ɛ de.
l.qui heredi dico tamē q ſp pōt adimplere cōdictionē q non eſt
ꝑſa ↄſtituta a lege.vt.j.ſiqs oiſ.cā teſ.l.ſiqs ſub cōdictione aut eſt
cōdictio que cōſiſtit in faciendo tunc in legatis impleri debet q
cito pōt inſtitutꝰ nō tenetur implere niſi ſit ſibi pfixus terminus a iu
dice vt.j.de ve.inſti.l.ſiquis inſtituatur in principio.ɛ.l.ſeruus que
alias incipit marcellus ɛ q in legatis ita ſit probatur infra de cō
di.ɛ demō.l.hec condictio ɛ de ſtatu libe.l.ſi peculium in fi.ſed
que eſt ratio q quando eſt in dando non tenetur niſi ſit prefixum
tempus ɛ qñ in faciēdo teneſ facere quā cito pōt vt dixi Rñdeo

pōt eſſe q maius grauamen eſt dare q facere.argu.infra de ope
ris liberto.l.hec enim.§.fi. ¶ Sed quare in legatis ē ꝑhibitum ɛ
in hereditate nō. Reſpondeo q hereditas venit fortiori iure q
legatum infra de adimen.lega.l.ex parte.ɛ de teſtamē.o.milit.l.
eius militis.§.veteranus.ɛ iſta ratio habeſ infra de lega.ꝓſtan.
contra tabu.bo.poſ.pe.l.filium.§.legata. ¶ Vltimo caſu oppo
nitur qñ conditio ↄcipiſ in nō faciēdo tūc aut apponitur in perſo
nam honorati ɛ nunquā h3 locum cautio mutiana nec in ↄtractu
nec in vltima voluntate. ¶ S3 ſi circa modum implende condi
tionis ↄuiſio ſit adhibita differentia eſt q aut vbi pcedit promiſ
ſio pure legaſ ↄuiſio ſuo ↄditōe nō faciendi tunc tam in ↄtractibus
q3 in vltimis volūtatibus ſtatim cum ē in mora prime ↄmittiſ ſe
cunda ɛ transferſ in primam infra de pena lega.l.i.de actio.ɛ obli
ga.l.obligationū ferre.§.fi.ɛ.d.l.ita ſtipulatus.§.primo.j.de ver.
obli.vbi de hoc videſ in caſu co.tinu.l.ſi itinus in vltimis volun
tatibus nō ſit differentia ſ3 ſuſpēditur vſqȝ ad litem ↄteſtatam.vt
infra quādo dies lega.ce.l.ſi cum ꝓhibitiōne.in principio. ¶ Aut
conditio in non faciēdo apponiſ in pſona honorati.tūc aut poteſt
impleri in vita.tūc aut p impletiōem ↄditōis ſequeretur qd dic
tum.ɛ tūc nō h3 expectare immo offerēdo cautiōem admittatur
ad delegatum.j.de ↄditio.ɛ demōſtra.l.cum tale in pncipio.ɛ.§.
primo.ɛ.l.mutiāe.aut nō ſequereſ quid durum ɛ tūc nō h3 locū
cautio nec admittitur donec certum ſit ↄditōem extare nō poſſe
ita habetis in caſu mirabili.j.de ↄditio.ɛ demō.l.pater ſeuerinam
§.pe.ɛ hec.l.genus ɛ.l.auia.ɛ.l.titio.ɛ.l.fundus.ɛ.l.cum tale.§.ti
tius.aut eſt talis ↄditio que nō pōt extare in vita illius tūc locum
nō h3 cautio mutiana.ɛ idem in ↄtractibus.vt.d.l.mutiane.ſed in
caſu.j.de manu.teſtā.l.libertas.§.primo.Et ratio eſt q libertas ſe
mel data nō reuocatur de facili.C.ſi aduerſus libertatem.l.i.ɛ.ij.
ɛ ideo nō h3 locum cautio.q nihil operareſ aut eſt conditio con
cepta mihi nō dādo.ɛ tūc aut vt certe pſone nō deſ.tunc aut ſe
quereſ durina ɛ h3 locum cautio.vt.d.l.auia.§.fi.ɛ.l.hoc genus.
de ↄditio.ɛ demō.aut nō ↄcipiſ reſpectu certe pſone.ɛ tūc habet
locum hec cautio ex ratiōe.d.l.mutiane.ɛ ē expſſum.j.de adimē.
lega.l.iij.§.ſiquis ita.Guil.ɛ Andre.in glo.videbaſ contra.Ibi
dicetur in.d.l.in omnibus.vbi de hoc no.ɛ dixi in eadem gl.ibi
in dādis.hoc nō placet Andre.p.l.ſi creditores.j.de priuile.credi
to.ɛ q nō eſt dare actiōem diuerſitatis in dādis ɛ faciēdis.ɛ q
datio ſuccedit intereſſe ibi ē factum.vt infra de verbo.obli.l.ſtipu.
nō diuiduntur.§.celſus.vnde dic q remedium cautiōnis ideo hic
locum nō h3 q ſibi ꝓuiſum eſt p exceptio.argu.d.l.i.§.debitori.
infra vt in poſ.legatorum.ā.de eo p quem factum eſt.l.i.§ ſi reꝰ.
Andre.Vel dic q.d.l.in omnibus loquiſ in omni obligatione.
vnde dic q cautio peti pōt.vt ibi.nō tamē datur repetitio vt hic.
Tho.vel dic q ibi non ſimpliciter ſ3 ex cā dicitur caueri.vt quia te
ſtes erant ſenes vel ob futuri que cā hic nō ſuberat.Pe.vel dic q
ille loquiſ in obligatiōne in diem vel ſub condi.i.de vbi debet ca
ueri ꝓſtādo aduenicte die vel ↄditōe.hic aūt loquiſ in obligatiōe
pura.Mar.ibi ſecundaſ l.ā.allegata.d.l.mutiane.de hoc dic vt
plene ſupra dixi in gl.ex hoc dicunt. ¶ Vltima vera eſt ſm Ja.
bu.vel dic ſm Ja.de bel.aut emitur ſeruus vel venditur vt manu
mittaſ ɛ tunc ſuccedit ↄſtitutio vt in ↄtio.aut daſ pecunia vt ſer
uus manumittaſ.tunc ↄſtitutio locum nō h3 vt hic ſiue detur vt
ſpecies ſiue vt quātitas ad numeꝝ aut datur ſeruus ad manumit
tendū.tunc ſi ſenſit de certo modo manumittēdi.puta p vindictā
nō h3 locum conſtitutio.vt infra de verbo.obli.l.qui rome qui ſla
uius. ¶ Si vero de effectu beneficij.tunc ſuccedit ↄſtitutio.vt.j.
e.l.ſi pecuniam.§.primo.ratio diuerſitatis eſt.q primo caſu ē cō
tractus nominatus in quo nō lȝ penitere. ¶ Secūdo caſu fauet
veſtienti in eo quod dedit cum dederit pecuniam daſ ſibi repeti
tio p hanc ↄditōem.vel agere pōt vt fiat quod ↄuenit. ¶ Ter
tio caſu faueſ veſtienti q non ſenſit de certo modo manumitten
di ſed voluit ſimpliciter q ſeruus ille quem tradidit ad manumit
tendū eſſet liber.Jaco.de bel.vel dicāt ille ſeruus nō potuit manu
mitti vel p illum.ɛ tunc nō ſuccedit ↄſtitutio.ɛ ita pōt hic intelli
gi aut pōt manumitti.ɛ tunc aut trado tibi ſeruum meū vt infra
tempus manumittas tūc elapſo tempore ſuccedit ↄſtitutio.vt.C.
ſi mancipia fuerit alie.vt manumittaſ.l.ea lege.aut do tibi pecuni
am vt ſeruum tuum manumittas.tūc ſi do tibi tantā quantitatem
quāntum valet ſeruus ſuccedit ↄſtitutio.vt.l.ſi ita.ɛ.l.i.§.ſi manu.[illegible]

fac.alie. ¶ Si eniꝫ do tibi minus ꝙ valeat ſeruus non ſuccedit cōſtitutio ſed repeto qḋ dedi. vt. C. e. l. ſi ſer. ⁊ hoc ſm̄ pe. Et in pri mo caſu eſt ratio manifeſta quia vbi dedi tibi ſeruuꝫ meū vt ma numittas potui apponere omnē cōditionē quā volui in. ſo cāu etiā patet ratio quia ſi dedi quātuꝫ valuit ſeruus pretiuꝫ ſuccedit loco rei ⁊ perinde eſt ac ſi ſeruus eēt empt. ⁊ ſic ſuccedit cōſtitutio ¶ Sed tertio caſu ceſſat iſta ratio ꝙ quātitas data nō equiua lebat ſeruo Azo. ſed quādo ſuccedit cōſtitutio nunq̄d repetiſ qḋ datum eſt cōiter tenetur ꝙ nō ſꝫ hoc nō vr̄ aliquib9 abſurdū ꝙ fiat ex cōſtitutione libertas ⁊ detur repetitio ⁊ pro hoc. j. eo. prox. l. e. §. i. ⁊ quod ibi no. in glo. ſi loquitur in fi. an vt hic ſentit ꝙ nō loqua tur hic de certi cōditione generali quia ipſe tenet eam eē datiuā ⁊ hic in tex. dicitur naſciſ vnde nō de datiua ſed de natiua loquiſ Azo. ¶ Alij doc. cōiter tenent ꝙ loqui poſſit de ꝯdi. generali ⁊ de conditione ob cām ⁊ vide. j. e. l. ſi pecuniā. §. ſed ſi accepit verſi. ſed ſi dic as vel dic ꝙ. l. cōtraria loquiſ in liberta. que reuocari nō poteſt ſecus in alia re que poſſꝫ reuocari vt. d. l. de rerū permu.

Si liber. ¶ Homo ſi cauſa ſequatur de facto tantum ⁊ non de iure repetitur ob cauſam datum. h. d. Et an ſufficiat aliquid de facto fieri. plene dixi. C. ſi mācipium ita fue. alie. ⁊ m manumittaſ. l. ea quidē. ¶ Et primo ponit dictuꝫ vſq; ibi iul. ibi ꝓbat auctoritate iul. vſq; ibi veratius ibi probat auctoritate veraci ⁊ qḋ dicit per iudiceꝫ. i. coraꝫ iudice ſic exponitur. ꝟ. ſi cert. pe. l. vnuꝫ. Nec obſtat. j. de condi. inde. l. domino teſtamēto vt ibi no. ibi recepiſſet. Nec obſtat. j. de cōdi. ſine cauſa l. fi. vt ibi dicaꝫ.

Si quis. ¶ Quaſi primo loquitur in putatiuo ſta tu libero vſq; ad ver. q̃ſ ꝙ ibi loquitur in vero ſta tu libero. ¶ Iteꝫ prima ꝑs diuidiſ in duas ꝙ primo querit an re petatur vſq; ibi ſubtilius ibi dicit qua actione repetaſ ⁊ breuiter di cit ꝙ non ſufficit d̄ facto impleri niſi d̄ iure impleatur vt. j. §. prox. vbi de hoc ⁊ ꝙ error in dn̄io impedit tranſlationē dominij de quo dixi. ꝟ. ſi cer. pe. l. cōmuni fundus. §. ſeruū tuū ⁊ pleniſſime de offi. procur. ceſare. l. i. ¶ Item no. ꝙ filius poteſt corrigere patrem ⁊ ad hoc ſepe allegatur in his que ſunt iuris ⁊ pro hoc. j. de ma. vin. l. fi. ⁊ vide qḋ no. extra de maio. ⁊ obe. c. penul. circa fi. ¶ Iteꝫ in his que ſunt facti ſi eſt tale factuꝫ ꝙ filij perſonaꝫ deturpet. C. de epiſ. audi. l. ſi lenones de ſen. paſſ. l. fi. ¶ Item ſi pactuꝫ cōtineat depoſitionē totius patrimonij. vt. C. de bo. q; lib. l. cū nō ſolū cir ca mediū ⁊ ad trebel. l. imperator ſecus ſi modicā leſionē patrimo nij cōtineat. vt ea. l. cū nō ſolū. Ja. bu. ¶ Vel dic ſm̄ G. ꝙ in iur pōt corrigere vt hic melius tamē eſſet cum vitentibus oculis per tranſire. ar. ꝟ. de ar. l. qualeꝫ. ¶ Si aūt loquaris in adminiſtratio ne ⁊ tunc ſi conſtat ꝙ male adminiſtrat pt̄ remoueri. j. de tutor. ⁊ curato. datis ab his. l. his qui. §. diuus de cura. furio. l. i. ⁊ dicaꝫ in d. l. imperator ad trebel. ¶ Aut nō conſtat de mala adminiſtratiōe ⁊ tunc filius nō poteſt corrigere patreꝫ. ⁊ ſi cōtrafaciat pr̄ pōt exer cere in euꝫ patriaꝫ poteſtateꝫ. vt. C. de bo. lib. l. cuꝫ oporteat. §. non itaq; ⁊ in auté. de nuptijs. §. ⁊ ita. ¶ Item facit iſte. §. ꝙ ſi aliquis credens ſe excōicatū dedit pecuniā ꝓ abſolutiōe. ⁊ poſtea appear cū nō eē excōicatū ꝙ repetere poſſit pecuniaꝫ datā ⁊ ꝓ hoc melꝰ faci. j. de iure fiſci. l. edicto. §. fi. de cenſibus. l. formatur infra de condi. ob turpem. cauſam. l. ſi fullo ⁊. C. de ma. vin. l. fi.

¶ Guid. pro declaratione glo. oppo. de. l. cū ſeruus. j. de verbo. ob. ¶ Item opponiſ ꝙ detur cōditio indebiti ſo. vt glo. ⁊ ar. j. ſiquis omiſſ. cā teſta. l. ſiquis ſub cōditione. ¶ Item oppo. de. l. cuꝫ putareꝫ in fi. fam. her. ⁊ ſo. vt ibi no. ¶ Item op. ꝙ detur rei vē. vt. §. ſubtilius ſo. vt glo. Iteꝫ oppo. glo. ⁊ nō ſoluit de. l. ſiquis. j. de pigno. ac. ſed dic ꝙ ibi erat cauſa finalis ⁊ in corde vtriuſq; reten ta vel expreſſa hic erat pulſiua vel finalis in corde retenta ab vna parte tantuꝫ de quo dixi. ꝟ. e. l. i. vel dic ꝙ i cōtrario dicebat debi tor ſe ſtatim ſoluturuꝫ Tho. ¶ Queri gl. qua actione hic repe tatur Jo. tenet ꝙ cōditione ſine cā Sed an per iſtam conditionē m repeti poſſit opinio ſunt in gloſ. ¶ Sed Jaco. bu. dicit hic cōprobare opi. Azo. in ſua lectura ⁊ dicit ꝙ hic loquitur de liber tate directa quod patet. ꝙ tex. dicit ꝙ dedit heredi ⁊ ſic adita he reditate ergo iā liber erat hꝫ ergo locū ꝯditio ob cāꝫ ⁊ fuit cā idῑre cta. ſꝫ in fideicōmiſſaria cū illa deſ facto heredi ſi dat heredi vt ma numittaſ vere dat ob cām ⁊ cauſa ſequiſ ꝙ manumittiſ ⁊ ideo lo cum hꝫ ſoluꝫ cōditio ſine cauſa nō cōditio ob cām ⁊ hoc voluit opi. Azo. licet nō ſit clare ⁊c. ¶ Alij dicunt ꝙ conditio indebiti

pro ſua cā ⁊ ꝑtin. hꝫ ꝙ dans credat ſe obligatuꝫ ꝙ hic nō erat ⁊ id ceſſat cōditio indebiti. ¶ Cōditio ſine cauſa locū hꝫ vbi ſine cā daſ vel ex iniuſta cauſa vel ex cā que reduciſ ad nō cāꝫ vt ē gene ralis cōditio ob cām locū hꝫ vbi ex iuſta cauſa datur que non ſe quitur ⁊ per totum hūc titulū. ¶ Caue tñ ꝙ vbi datur ꝓp cām impoſſibilē reſpectu generiſ ⁊ ſpeciei hꝫ locū ꝯditio ſine cā. ¶ Si vero poſſibilis eſt reſpectu generis ſed impoſſibilis reſpectu ſpe ciei tūc reſpectu gn̄is hꝫ locū ꝯditio ob cāꝫ ⁊ reſpectu ſpēi ꝯditio ſine cā vt no. C. d̄ ꝯdi. ob cā. l. i. in ꝓpoſito ergo vbi dedit vt hēret directam libertatem. tunc lꝫ habeat libertatē tamen nō ꝑ iſtam do natiōem. ⁊ ideo hꝫ locum ꝯditio ob cām. verum ꝙ hoc in ſpē im poſſibile fuit. ſ. dari libertatem ꝙ iam habebat ideo hoc reſpectu pōt habere locum conditio ſine cā. Si vero dedit vt habeat fidei cōmiſſariam libertatem huic ſi nō ꝑſtaſ ꝙ iam liber erat hic etiaꝫ pōt habere vtraq; conditiōem ſi nō erat liber. ſed danda erat lib tas ab herede. credebat tamen ſub ꝯditiōe ⁊ pure danda erat. tūc ꝑ datiōem conſequiſ. lꝫ id gratis fieri debuiſſet. vnde ceſſet cōdi tio ob cām ꝙ cauſa eſt impleta. ꝙ tamen dare nō tenebaſ locum hꝫ conditio ſine cā. Si vero nō dareſ ab herede ꝙ iam habebat directam tunc ꝯditio ob cām locum hꝫ. ⁊ ſic dꝫ intelligi glo. iſta. ¶ Circa ver. ſubtilius qui cōiter allegaſ ꝑ. §. ſed nō eſt. quia de eadem materia loquiſ. ⁊ glo. legit dupliciter ⁊ bene dicit glo. ꝙ lꝫ nō transfereſ dominiū tamen paraſ cā vſucapiēdi. hoc cōiter re probaſ. ꝙ ex qua cā ſi ſum dominus transfiret dominiū. ſi nō ſum dominus tunc paraſ cā vſucapiendi. vt. j. de contrahen. emptio. l. clauibus. ſed hic eram dominus ⁊ nō transtuli dominiū ꝓpter errorem. ergo nec paraſ cā vſucapiendi. nō ob. l. ſi ꝑ errorem. nec §. ſi iuſſu. in glo. allegatis vt in eis no. ꝙ ibi loquiſ in ea pte quaꝫ habeo a me in re diuerſa. In ea vero parte que tibi tradiſ vt tua nō ꝓcedit vſucapio ⁊ ſic intelligit leges illas Pe. ⁊ Ci. etiam vtriuſq; iudi. l. prima. ¶ Item in. §. ſi iuſſu eſt ꝓpter auctoritatē rei iudicate. alias contra. ⁊ ꝓ hoc ſupra cōmunia de publicis. l. ij. in fi. ⁊ vide quod ibi no. Et no. ꝙ in tribus modis erat in domi nio nam quādoq; do tibi rem meam putas eſſe tuam cum nō ſit ⁊ impediſ dominij tranſlatō vt hic. quādoq; trado rem meam ſciens meam. ſed putans me teneri ex aliqua cā ex qua nō teneor. ⁊ hic tranſit dominiū infra de condi. indebi. ꝑ totum.

¶ Quādoq; trado rem meam tibi tanquā ſit tertij a quo credo me habere poteſtatē transferendi ⁊ ego habeo ab eo dominium. ¶ Unde magis eſt error in poteſtate tranſferēdi q̄ꝫ in dominio nam idem dominiū volebam transferre ⁊ talis error nō impedit dominij tranſlatiōem. vt infra manda. l. ſeruum tuū ſecūdo reſpō ſo. ¶ Et de iſta materia dixi ſupra ſi certum pe. l. cum fundus. §. ſeruum tuum. ⁊ pleniſſime de officio ꝓcurat. ceſa. l. i. ¶ Non ob. ſupra ſi certum peta. l. certi condītio. §. ſi nummos. ⁊. C. de fi deicōmiſ. liber. l. i. ⁊ vbi no. in verſi. q̃ſ ꝙ ibi implende ꝯditōnis. ¶ Non ob. infra de conditio. inde. l. dominus teſtamento vt ibi no. ibi in factum actiōe exequiſ generalis infra de ꝑſcrip. verbis. l. quotiens in fi. ¶ Non ob. de conditio. ⁊ demon. l. quintū de fur. l. ſeruus ꝯmunis. ⁊ ibi dixi. ¶ Item nō obſtat infra de ſtatu lib. vt ibi no. in glo. no. ſtatum ibi. §. ſubtilius quod intellige ſi dedit d̄ pecunia ſibi acquiſita. quo caſu nulla conditio hꝫ locuꝫ. ꝙ nemo condicit rem ſuam ꝑ quam a fure. l. vſumfruc. quem ad ca. l. ſi certum ſi de pecunia ad heredē ꝑmittentē ꝯdicet ratiōe poſſeſſio nis. vt infra de conditio. indebi. l. indebiti. §. primo niſi forte dicas ipſum nec poſſediſſe cum nō habuerit animū poſſidendi. ⁊ quia ab alio poſſideſ. ⁊ hoc ſi extent nummi ꝯſumpti aut ꝯdicere pōt ad hoc. ꝟ. ſi certum pe. l. eius qui in ꝓuinciam in fi. in gl. vt. C. eo. Ibi vt caligas emerem. hoc eſt malum exemplū quia ibi conti no eſt cā impulſiua. ⁊ ideo dic ꝙ hic fuit cauſa in corde retenta ab altera pte tantum vt dixi ſupra. e. l. prima. ¶ In gl. dabitur ergo in fi. ⁊ hoc caſu loquiſ. §. ſuperior. ſed ſi ſeruus. ¶ In glo. nō ta men erat ibi alioquin. ⁊ ſi nō fuiſſet in codicillis releuatio. ¶ In glo. no. conditiōem in fi. ſed illa iura loquūtur vbi ſtat ꝑ eum in cu ius ꝑſonam erat implenda conditio. vt extra de regulis iuris. c. conſtat per eum. libro. vi. vbi de hoc ꝑ Di. ⁊ alios. hic autem lo q̄tur quādo ſtat ꝑ tertium ita ꝙ iura illa nihil faciunt ad caſuꝫ iſtū ſed hic eſt ſpeciale. ⁊ vide de hoc quod no. C. de inſtitu. ⁊ ſubſti. l. i. in glo. que incipit recta via. Ibi. l. ſiquis ſub conditiōe. Sola. vt ibi no. Ja. de bel.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

f **Siquis accepto tulerit.** ¶ De receptilatio ob cām facta cā non ſequuta repetit̄. hoc dicit. Uel ſic vbi factum repreſentat dationes in contractu facio vt des locum h3 conditio ob cām. ¶ In glo. ſi liberatōem in l. mecum. alias incipit l. putat ibi infra eo. l. ſi miles. ſ3 forte aliud in dote. vt ibi. quam hic ꝓpter ꝯditōem ibi tacite ſubintellectam ſi matrimoniū fuerit ſecutum. vt. j. de iure dotiū. l. ſtipulationem M. ibi. ſubaudi ergo ibi. tantū hec vera Ja. but. vt ibi ad electionē creditoris. vt. j. de pre. ver. l. i. et l. naturalis. §. finali: rez d. Fran. accu. cui. media ſo. placet et melius ſtaret in glo. vel ꝓmiſſa qua3 vt ꝓmiſſa quia ad alterū tantum agitur ibi non exprimit̄ vīs nec ibi fuerit tacita conditō nec expreſſa ſed modus qui obligationem naſci non impedit. ¶ Item oppo. extra glo. de l. cum mora. C. de tranſactionibus vbi dicit agi prima actione ſo. vt ibi dixi circa fi.

f **Si pecuniam.** ¶ Supra locatus ē a principio ti. huc uſq3 de repetit̄. que fit ꝑterītū cauſe nō ſecute hic de repet̄. que fit reſpectu penitentie et breuiter hoc dicit. aut res eſt non integra et licet penitere aut nō eſt integra illo mō et nō licet penitere aut eſt integra ſed nō aio tunc eatenus licet penitere vt aduerſarius conſeruet̄ indēnis. h. d. vſq3 ad. l. ſi extraneus et diuide principium in quattuor partes. in prima dicitū et queſtio implicita. in ſecunda declaratio vno reſpectu in tertia alia determinatio alio reſpectu in quarta determinatio ſecūde. ſecūda ibi et cōpti tertia ſed cū liceat quarta ibi niſi forte et hēt duas lecturas vnā ſecūdū glo. aliā ſecūdū alios qui tenent ꝗ cōtractus fuit hic et celebrat᷒ gratia dantis tantū glo. quod gratia vtriuſq3 ꝗ ſequitur Rai. et cōſimiliter. ¶ Oppo. Ja. de are. ꝗ nō poſſit iſta3 pecunia3 repetere quia naturaliter nō fuit debita. vt. j. de cōdi. indebi. l. naturalit̄ ſo. ibi obligat̄ ſimplex hic ob cauſa3 de furto et ſi cauſe cām impleta3 ex parte accipientis ꝗ̄ illi qui impleuit nō eſt ibi obligatus vt. C. de rerum ꝑmu. l. ex placito. ¶ Et de iſta materia an et quādo liceat penitere dic vt plene dixi. C. de ac. et obl. ſicut et de le. ij. l. vnū ex familia Inno. et vide Di. et alios de reg. iur. c. ꝗ ſemel placuit et c. mutare conſiliū. li. vi. ꝗ tamen in hoc ſunt varie opi. gl. et doc. vt hic patet in glo. huius. l. Quida3 eni3 voluerūt diſtinguere an id ꝗ agit̄ fiat gratia vtriuſq3 et nō ſit loc᷒ penitētie alias ſic et pro iſtoru3 opi. facit ꝗ fauore. C. de. l. i. et ad hāc. l. reſpondēt ꝗ hic non dabatur pecunia pro labore eius qui capuā ire debebat ſ3 ſolu3 vt expenderet ꝑ apparatu itineris. vnde totus cōtractus ſiebat fauore dantis et ideo l3 ſibi penitere. Nam do vt facias et ſola3 inſpiciendū cuius gratia fiat vt ſupra de pactis. l. ſi cum fundus et de donatio. l. ariſto et vtrobiq3 no. Marti. ſimiliter reprobat hāc opi. et l3 opi. glo. per. l. ſ. c. dedi. ver. ſ. ſi tibi vbi celebrat̄ gratia vtriuſq3 et tamen eſt locus pnīe ad. l. ſi cu3 fundū. Reſpōde᷒ vt ibi no. ad. l. ariſto dic ꝗ ibi fiebat cōtract᷒ tantū gratia dantis. Gul. d cu. et Baſic dicunt. ſ. ꝗ ꝯtcus nominati hēt aliquas cōuenientias cum cōtractibus nominatis vt. j. de preſcript. ver. l. naturalis. §. at cu3 do, videamus ergo in caſu huius. l. qñ tibi. x. vt capuā eas cui cōtractui nominato magis aſſimilet̄ et videt̄ ꝗ mādato. Nam licet mandatū ſui natura ſit gratuitu3 pōt tamē interuenire remuneratio. vt. j. mandati. l. ſalarium. et. l. ſi remunerandi cū igit̄ in mādato et integra locu3 habeat penitentia vt inſtitu. man. §. recte ita et hic vnde in iſto cōtractu Do vt facias dic ꝗ h3 locum penitētia vt. j. dicā in alijs aūt. tribus ſcilicet do vt des facio vt facias. vel facio vt facias vel facio vt des nō habe: locum penitentia et ideo diſtingunt aut loquitur quādo res eſt integra ab vtraq3 pte et tunc non tractatur de penitentia. Cum adhuc in eū agi poſſint. vt. C. de rerum ꝑmuta. l. ex placito ſed ſi ab vna pte tantū eſt integra h3 locu3 penitētia in iſto cōtractu. do. vt facias ſm iſtam diſtinctionē huius. l. In alijs tribus cōtractibus innominatis nō eſt locus penitentie. vt. j. de re. ꝑmu. l. i. in fi. ſed in do vt facias aut vult penitere qui recipit et nō poteſt vt. j. de preſcrip. ver. l. naturalis. §. i. ſed ille qui dedit regulariter poteſt vt hic falla quādo dedit gratia accipientis. ſ. de pac. l. ſi cum fundus. ¶ Ite3 quādo dedit animo donādi. vt. j. de dona. l. ariſto vel dic vbi res ē integra ab vtraq3 pte ille caſus nō mutatur ꝗ nō agit̄ de penitētia vt dictu3 eſt ꝑ

l. ex placito. Si vero erat cōpletu3 ex vtraq3 parte idem ꝗ nō ē locus penitentie. C. de re. ꝑ. l. i. aut eſt ꝯpletus ab altera pte tantum aut loquimur in cōtractu do vt facias aut in alijs cōtractibus ſi in alijs nō eſt locus penitentie niſi in caſu in quo alter nō vult implere. vt. d. l. i. §. fi. j. de re. ꝑmu. in cōtractu do vt facias. ¶ Si vero queratur an in cōtractibus nominatis ſit locus penitentie glo. dicit regulariter nō fallit in caſibus rc. Tu dic ꝗ accepta regula ꝓut eſt dicta. l. ſicut. C. de ac. et ob. nō ē dare fallentiā. Nam ſi mādo tibi vt geras negotia mea nō cōuabit̄ oblig. vt ſis meus ꝓcurator in ꝑpetuū idem in depoſito. Nam nō tenetur de in depoſito et in alijs dicere debuit. et ſic nō obſtāt dicta tua argu. ꝗ in eis nō erat vīs. cōtracta obliga. ſm Pe. et And. Ja. bu. nō videtur placere ꝗ ꝯtc᷒ do vt facias aſſimulet̄ imo dicit ꝗ magis aſſimulat̄ locatoi. vt. j. de ꝑſcri. ver. l. naturali. §. at cum de. vnde ipſe dicit quod in ꝯtcibus quaten᷒ quis eſt reſolubilis ē obligat᷒ caten᷒ ꝯtcus quatē nō eſt obligatus catenus nō eſt reſolubilis. vt. d. l. ſicut. vnde in contractibus nominatis regulariter quis eſt obligatus ꝑficere et ideo penitentia nō reſolui̇t̄. ¶ Sunt tamen quida3 ꝯtcus nominati in quibus quis non eſt obligatus ꝑficere. et ideo ab eis nō impedit̄ reſilire ſi peniteat ſicut eſt in re depoſita. Nam depoſitarius nō d3 ea vti. et ideo deponēti l3 reuocare ſicut in mādato quia re integra nullus eſt alteri obligatus. vt inſti. mandati. §. recte. ¶ Idem in ſocietate ꝗ ſocius nō eſt obligatus ꝑpetuo manere in ſocietate. immo renūciare pōt. dūmodo nō intempeſtiue. et idem in ꝑcario ꝗ nō eſt obligatus ad nō reuocandū. ſ. vt infra de ꝑcario. ꝑ totum. ſed in ꝯtcibus innominatis re integra alter alteri nō eſt obligatus. vt. d. l. ex placito. et ſupra de pactis. l. iuriſgen. in principio. ¶ Si vero ex vtraq3 pte eſt impletus nullus pōt reſilire ſed ex altera pte tantum. tūc ille cui impletum eſt nō pōt reſilire. vt. d. l. naturalis. §. quod ſi facio. j. de ꝑſcrip. verbis. Si implens vult penitere tūc aut ille cui eſt impletū fecerat aliqua ꝑparatoria intrinſeca que tendunt ad ſubſtantiā rei que fieri debebat. et ad velle. aliud ſe habere poſſunt et tūc nō poſſunt penitere. infra ca. l. quod ſeruus. ſi vero fecit ꝑparatoria extrinſeca que ad aliud ſe habere poſſunt. tunc idem ac ſi nihil eſſet impletum. quo caſu ſi non offert ſe facturum quod ꝓmiſit alteri l3 penitere ſicut offerri. tūc ſi eſt tale quid quod pōt offerri vt vel alia res. tunc nō pōt penitere. C. de vſuris. l. acceptam. et tangit̄. d. l. iuriſgen. ſ. de pac. et ſic d3 intelligi. C. de tranſac. l. ꝓmiſſis. Si vero eſt tale qd quod nō pōt offerri. puta ire capuam. tūc l3 penitere ꝑſtita ſibi idē pniāte vt hic. Jaco. bu. ſi detur aduocato ratōe patrocinij nō reuocatur infra locati. l. qui operas. et de vari. cogni. l. i. §. penultio. ¶ Et ꝗ hic mentio fit de cā finali et impulſiua de quo tetigi. ſ. e. l. i. et ſupra de condictio. indebi. l. damnus. et. ſ. de poſtula. l. i. §. ſexum. dic ſm Guil. de cu. ꝗ ꝗdam dicunt ꝗ in dubio ꝑſumitur cā impulſiua. et hoc videt̄ tenere glo. infra de dona. cā mor. l. ſed ſi mors. §. fi. ¶ Alij ꝗ ꝑſumit̄ finalis. vt infra de iure dotium. l. quero. et hoc videt̄ tenere glo. j. de dona. l. ij. §. fi. Ipſe Guil. dicit. aut cā illa exigit̄ ad exiſtentiā actus de quo querit̄. et tunc ē finalis. vt infra de donatio. inter virum et vxo. l. quod ſi vir. et. l. qd adipiſcende. aut illa cā nō exigit̄ ad eſſe actus. de quo queritur. et tūc illa cā meruit fauorem merum recipientis. vt quia dedi ſibi vt emat ſibi caligas huic nō expreſſe dicat̄ ꝗ ſit finalis ꝑſumit̄ impulſiua. vt. d. l. ij. §. fi. infra de dona. Et ideo ſi conuertit̄ in aliam cām. puta in emendo mantellum nō datur repetitio. vt. C. de iure dotium. l. ſi mulier. ¶ Aut meruit fauorem dātis. et tūc in dubio ꝑſumit̄ cā finalis infra de iure do. l. ſi ego. l. ſi liberto. §. lucius. de annuis legatis. ¶ Si vero cā meruit publicam vtilitatē tunc aut pōt ad illud ꝯpelli et eſt finalis. C. de dona. l. ſi quis ꝓ redemptiōe. §. fi. Si autem ad tale quod nō compellerē. vt. C. de edifi. ꝑ iuā. l. ſingularitē ꝯiuncta cum. l. ſine ꝑponis. l. ſed ſi mors in fi. j. de dona. inter virum et vxo. et ſm iſtam diſtinctiōem intellige. l. ſi alie. vel. l. cum alimēta. §. qui fratris. ¶ Gul. vlterius querit hic Gul. de ſuza. ſi dedi tibi pecuniam vt ꝓ me vadas Romā cepiſti ire. et ſic res nō eſt integra in itinere te infortunatus es et oportuit te reuerti. nūquid potero repetere pecuniam tibi datam vſq3 non. argu. ſ. de vſufruc. l. arboribus. §. de illo. et infra de ſtatu liber. l. cum heres. §. ſicus cum vtrobiq3 notatis. In ꝯtrium videt̄ infra locati. l. ſi vno. §. item cum qdam. vbi de hoc ſatis no. ¶ Pdimam opi. et ad. §. item cum qdam iret. quod ibi loqui

tur in naui locata hic in operibus hominis ⁊ de hoc latius ibi no.
¶ Sed quid ſi iſte in eundo fuit expoliatus a latronibus. nun‑
quid ſibi tenetur. de hoc dic vt infra mādati. l. inter cauſas. §. non
omnia. ⁊ ꝓ ſocio. l. cum duobus. §. qdam ſagariā. ꝟ. de ſuga.
¶ In glo. parua que dicit diſputādo vimus pōt dici determinā
do quādo repetere vellē ꝓpter defectum cāe. ſecus ſi ꝓpter pe‑
nitentie vt ſequitur Iaco. ba. ¶ In glo. no. ꝙ penitētia ibi. cauē ta
men ꝙ re integra ex pte tua. ꝙ nōdum iter incohaſti. ibi quod ſe‑
ceris. l. iter incohaueris. vel iuris ibi penitere dari quod dic vt ibi
⁊ ſupra dixi ꝙ aut eſt impletū hincinde ⁊ nō hꝫ locū penitentia aut
ex altera pte tātum. ⁊ tunc lꝫ penitere ei qui impleuit alij non.
¶ Si autem ex aduerſa pte eſt impletū hꝫ locum penitētia. Iō
ꝙ contractus eſt nudus ⁊ ex nudo agi nō pōt. vt. d. l. naturalis. ꝟ
ꝑſcrip. verbis. ⁊ ſupra de pactis. l. iuriſgentiū. ibi. ſ. ſicut vbi de hoc
plene dixi. ⁊. ꝟ. hac. c. l. ibi ſi altera ps tantum. ſ. tacite intelligeret ⁊
in alio retineret ibi itē tertio moris inducit hanc cōditionē ibi ſub
defectu cauſe nec enim hoc int. l. igitur de vera mora que habetur. j. de
vſuris. l. mora ſed de ea que fit hoc ipſo ꝙ diſtulit facere qō po‑
tuit eum ſi. ¶ In glo. immo videtur ꝙ non. dic ꝙ vbi dedi tibi pe
cuniam pro labore tuo ⁊ ſic cōtractus gratia vtriuſqꝫ fuit celebra‑
tus tunc datam nō repeto ſed ſi nō dedi ꝓ labore tuo ſed ſolū vt
expenderes in apparatum itineris ⁊ ſic gratia mea tantū fuit cele
bratus cōtractus tunc penitео ⁊ repeto ⁊ ita loquitur hic Mar. ſi.
ibi. §. at cum do. ſam maledicit gl. ꝙ nō exigitur ꝙ ꝯſueuerit ope
ra ſua locare ſed ſufficit ꝙ factum ſit tale quod locari cōſueuerit
⁊ ita loquitur. §. at cum do. cum ſi. vel hic ſolo ad finem. l. q ope‑
ras. ¶ In eadē glo. in ſi. vel dic aut queritur de repetendo ratio
ne penitentie ⁊ nō hꝫ locū penitentia cum ſit cōtractꝰ noiatꝰ hic ſic
ſi aūt vellē repetere propter defectū cauſe tunc aut caſus contin‑
git in perſonā locātis ⁊ poſſū vt hic aut in perſonā mei condu‑
centis ⁊ non poſſū vt dicta. l. qui operas in ꝑncipio. ¶ Qui‑
dam tamen indiſtincte dicunt vbi ſtat per caſum repetitur Ia. b.
Ric. dicebāt hanc glo. cōtinere veri atē ⁊ cū ea concordat alia
glo. que eſt. C. de adno. d. ter. iudici. l. poſt duos ⁊. C. e. ti. l. penul.
⁊ reprobabat dictā gl. que eſt. j. locati. l. ſi vno. §. aīt cū qdā vbi de
hoc no. ⁊ dicā in glo. que incipit vt quia iuraſti iſta glo. fuit ad‑
ditio ⁊ nō habetur in libris antiquis immo Ia. de ra. querit queſtio
nem quā glo. querit ⁊ videtur ſentire ꝯtrium eius ꝙ gloſ. dicit quia
illi apparatus qui empti fuerūt nō fuerunt empti eius nomine ſed in
§. item ſiquis dederit. j. e. l. qui videtur facere per glo. data fuit pecu
nia vt ſticū emeret Iac. ¶ Sed pro op. glo. expreſſe fa. §. quem
allegat. j. e. l. §. ſed ſi accep. ver. ſed ſi eligat vbi nō erat data pecu‑
nia vt emeret ſꝫ vt manumitteret in gl. ⁊ forte minus in ſi. ꝙ vnū
eſt aſſertiuū alterū dubitatiuum

Si ſeruum. ¶ Ibi cerciorauerit. tempus. Nec ob. j.
de donati. l. ariſto in principio ꝙ iſte deter‑
minatur per illam. itē nō ob. j. mandati. l. ſi hominē vt ibi no. dic
latius quam glo. aut queritur an poſt cercioratus ad libertatē ꝑ‑
ueniatur aut an poſt cercioratꝰ agā cōtra eum cui dedi ſi poſtea
manumittat primo cāu aut queris an veniat ad libertatem ex fa‑
cto eius cui dedit aut nō tranſtulit dominiū ⁊ tunc ſola penitentia
etiam ſine cercioratione impedit libertatem vt. j. de ma. vi. l. ſi pat
aut trāſtuli dominiū meū ⁊ tunc nec pnīa nec cercioratio impedit
libertatem. vnde quātū ad hoc penitentia nihil operatur vt hic. ſi aūt
queris an ex ꝯſtitutōe veniat ad libertatem ex cōuentione mea di
co ꝙ non poſt penitētiā meā ⁊ hic ⁊ de ſer. expor. l. queſitū. ¶ Si
aūt queritur de actione danda contra manumittentē dic ꝙ in hoc
requiritur cercioratio vt hic ⁊ agitur de cōditione ob cām ad ho
minem ſed ꝙ preſtari nō poteſt ventur ad eſtimationē. j. de verb.
ob. l. ſi ſeruum. §. penul. ¶ Vltimo collige quod factum legis pōt
impediri per penitentiā ſine alia cercioratione vt hic in ſi. ꝙ facit
ad terminationē talis qōis percutiens clericū ipſo facto excōica‑
tus eſt ⁊ eſt canon late ſentētie. xvij. q. iiij. c. ſiquis ſuadente man
dauit ticio ꝙ ꝑcuteret clericum penituit me ⁊ miſi ſibi nūciū ꝙ nō
ꝑcuteret antequā nūcius ad eū veniret eum percuſſerat nunquid
ero excōicatus Ia. de ra. tenet ꝙ nō per iſtū. §. in ſi. nam ſententiā
latam a canone poteſt penitētia impedire ſine cercioratione ſicut
impeditur hic libertatem que deberetur ex ꝯſtitutōe niſi penitentia
interueniſſet ⁊ per hoc. d. l. ſi pater de ma. vindicta ⁊ de acqui. he.
l. ſiquis mihi bona. §. iuſſu. ꝟ. de eu. nō tenet oppoſitū ꝑ iſtū. §. in

ſi. ꝙ hic nō ē mere factū cauſis imo factū cauſis ⁊ hois vñ op
ꝙ cercioratio ꝑueniret ad mādatariū ꝙ clericū nō ꝑcuteret alias
ſum excōmunicatus. ar. ad hoc. ſ. mādati. l. ſi ꝓcurator. §. ſi igno
rantes ꝓ ſuo. l. ancilā. ⁊ quod no. ꝟ. de ꝓcura. l. ſi ꝓcu ratorē abſen
tem. ⁊ teſti gl. ꝟ. de officio ꝓcura. ceſa. l. i. circa finem. ⁊ ne fraus in
talibus ꝯmittatur ꝙ ſemꝑ dicere poſſem me penituiſſe. ꝟ. de hoc
vide quod no. ꝑ Io. an. extra de ſenten. excōmu. c. cum quis. li. vi.
⁊ dixi. C. de accuſa. l. nō ideo minus. verſi. item queritur ſi mādaui
alicui ꝙ occideret. In glo. vltima in ſi. hoc nō eſt verum eo cāu
quo dominiū eſt trāſlatum. vt hic fuit. ⁊. ꝟ. notatum eſt.

Item ſiquis Ibi manifeſtū fecerit. No. de cercioratio
ne ꝙ pōt valere ad multa vt dixi ſupra
§. primo. ¶ Item glo. que incipit ſi peniteat ibi. dic ergo ꝙ ꝓcu
rator durius noluit dicere glo. ꝙ hic eſt contractus innominatꝰ
qui ſimilis eſt mādato venit dolus lata culpa ⁊ leuis. ita ⁊ hic vt
colligitur ex. l. naturalis. §. penultimo. de ꝑſcriptis verbis ⁊ depoſi
ti. l. prima. ⁊ dixi ſupra in principio huius legis. ¶ Oppo. ad ver
ſi. aut ſi ante. ⁊ ver. ꝙ ſi fugerit ꝙ debē diſtingui an erat vendi‑
turus vel nō. vt in ver. ſequēti. ſed hic certat de damno vitando.
ꝙ nihil remanet ſibi ibi de lucro captādo ꝙ hꝫ pecuniam alienā.

Sed ſi accepit. ¶ Cōmuniter allegatur ꝙ tamē eſt
de materia ꝑcedēti ⁊ in ꝑcedentibus
duobus. §. ꝯtus fuit celebratus gratia dantis tātum hic ⁊ in ſe‑
quēti gratia vtriuſqꝫ in glo. ergo in duobus caſibus ibi ꝓmiſſa
ꝑſententiā. hoc nō eſt verum. nam hic nō agitur ad ipſum ſeruum ſꝫ
ad pecuniā datā. ⁊ ſi dominus ſerui velit retinere de pecunia da
ta quatenus ſeruus deterior factus eſt ꝓpter fugam pōt ille q de
dit pecuniam tunc eligere ſeruum ⁊ ſi domino eum noceuerit red
det totam pecuniā ſed in. §. item ſiquis dederit ſticus emptus. ſi
it de pecunia data. ⁊ ideo dantis ſingitur vt repetatur quod hic non
fuit. ¶ Item in. §. ſed ſi ſticus nō datur ꝯditio ob cām. ſed certi
generalia. vel ꝑſcriptis verbis. vt ibi no. dic ergo ſm Mar. ſil.
ꝙ hic hꝫ ſeruum ꝑ viam replicatōis. nam aget ad pecuniā quam
dedit ille excipiet. quod vult tantum retinere quantum deteriora‑
tus eſt ſeruus ꝓpter fugam ille replicabit ſe paratum recipe ſuū.
vnde aut ſeruum dabit aut totam pecuniā reddet vt hic. nō autē
ꝓponet ꝯditōem ob cām ad ſeruum vt glo. dicit. Mar. ſil.

r **I extraneꝰ.** ¶ Caſus omiſſus reduci
tur ad ius ꝯmune ſm vnam
lecturam. vel caſus exꝑſſus reducitur ad exꝑſſū ſm
aliam ⁊ hꝫ duas ptes. prima loquitur in extraneo. ſe‑
cunda in patre. ſecūda ibi ſi pater. ¶ Oppo. de. l. ſi cum dotem.
j. ſolu. matrimo. ⁊ de liberis ⁊ poſthumis. l. comodiſſime. vbi cāus
omiſſus habetur ꝓ omiſſo. ¶ Glo. ſoluit duobus modis. contra
primam ſo. que dicit ꝙ tacite videtur ꝓuidere in hoc caſu. ꝙ eſt ex‑
preſſū. facit infra de verbo. obli. l. quicquid. ſed poſſes ſubſtinere
ꝙ hic ideo ꝙ apponitur ſup ꝯtū bonefidei vt inſti. de actio. §. fue
rat. ⁊ ideo ad aliā pōnem. Sed tamē ſecūda lectura. ſ. ꝙ relinqua
tur iuri ꝯmuni eſt minor ⁊ dic vt plene dixi. d. l. ſi cum dotem. vel
dic aut pactum fit ad impugnādum ius paciſcētis ⁊ tunc nō tol
lit ius quod ante hēbat vel aliter competebat vt hic aut fit ad re‑
ſtringendū vel determinādum. ⁊ tunc obtinet. l. ſi cum dotē in ꝑn
cipio. aut dubitatur ⁊ tunc ſi pactum ē indefinitū tūc in cāu ſuo ꝑſu
mitur ad pignaā. alias contra ob. ⁊ faciunt ꝑdicta ad queſtionē
quā hic format Mar. ſil. ¶ Quid ſi ꝓuidit ſibi pacto vel ſtipu
latōe nō oēm cām ſoluti matrimonij. Marius vergit ad inopiā
quis aget vtrum vxor an iſte qui dotem dedit ſm primā lecturā
nō aget dominus ꝙ iſte cāus nō eſt ſimilis exꝑſſo. ſed ſecundā
ēt nō ageret ꝙ ſi relinquitur diſpoſitōi iuris ꝯmunis conſtat ꝙ tali
cāu ius ꝯmune nō diſponit ꝙ dōs agat ſed vxor nō. C. de iure
dotium. l. vbi adhuc. ſecus ſi eēt talis cāus in quo ius ꝯmune da
ret actōem ptēti. ⁊ hec ē vera ſm Mar. ⁊ Iaco. butri. ⁊ hec. l. lo
quitur de repetitōe ꝑ quā remanere dꝫ dos libera penes repetentē.
ſed in cāu quo vergit ad inopiā nō eximitur dos ab onere matri‑
monij nec libere remanet penes repetentē. vt. d. l. vbi adhuc.
¶ Item faciunt ꝑdicta ad aliā qōnem. vendidi tibi equā ſ ꝑgnā‑
tem pacto adhibito ꝙ ſi pareret maſculū deberes dare mihi vē
ditori. ſi feminā deberet eſſe tui emptoris ꝯtigit ꝙ peperit maſcu‑
lum ⁊ feminā ⁊ ſic fuit cāus omiſſus. nūquid emptor tenebitur da‑

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

de maſculo videt᷑ ꝙ ſic p.l.iſtá.ſed dic ꝙ potius facit ꝯ.naꝫ cãus omiſſas debet reduci ad ius cõe.Sed de iur' cõi ſi pactuꝫ non eſt appoſitū ſerius remaneret penes emptoꝛeꝫ ergo in caſu omiſſo re manere debet ꝛ ꝗ in pari cauſa potioꝛ eſt ꝯditio poſſidentis.C. de condic.ob cãm.l.ij.ꝛ.j.de bonoꝝ poſſ.ſm tab.l.qui ex liberis §.teſtamento in fi.ſed in.l.iſta eſt totū oppoſitū ꝗ dato ꝙ nullū eēt pactuꝫ deberet dos reſtitui datum quaſi ob cauſaꝫ datū cauſa nō ſecuta vt hic vnde hic non agit ex promiſſione ſua ſꝫ ex diſpoſitione legis ſed .p.l.opinione videt᷑ facere.j.de liberis ꝛ poſtu.l.ſi ita ſcripſiſſet.§.i.ꝛ.l.clemens patron⁹ in pꝛin.de le.i.l.ticie textoꝛes ꝛ ad.l.fal.l.qui quadraginta ſed dic ꝙ in illis iſte diuerſe ꝓuiſiones ſunt reſpectu diuerſaꝝ perſonaꝝ inuiceꝫ ſibi ꝯtrariantiū quare nihil faciunt Ja.de ra.dicitur tenuiſſe hanc opinioneꝫ.ſed B.dicit aut conſtat quis pꝛimo natus eſt ꝛ tunc ſi maſculus debꝫ venditoꝛ vno eniꝫ impetu ambos naſci natura nō patit᷑ vt.ſ.de ſta.ho.l.arethuſa.ſi pꝛimo naſcit᷑ femina cuꝫ habeat ex pacto.j.de ver.ob.l.ſi ita quis ꝛ iudic.ſo.l.cū quereba᷑. ¶ Si vero ꝯſtet quis pꝛimo natus ſit pꝛeſumat᷑ maſculus pꝛio natus.j.de rebus du.l.ſi fuerit ꝛ ita debeat᷑ maſculus venditoꝛi ſed.l.illa ſi fuerit loquitur fauoꝛe liberꝛaꝛis. ¶ Vnde in dubio videntur comunicãda inter emptoꝛem ꝛ venditoꝛeꝫ ar.d.l.ſi ita ſcriptū de li.ꝛ poſt.ꝛ de le.i.l.ticie textoꝛes in pꝛincipio. Nec ob.ꝙ dici poſſet ꝙ conditio appoſita debet ex toto extare vel non extare.j.de cõdit.ꝛ demon.l.quotiens ꝛ.l.ſi duobus ꝗ hoc veruꝫ de rigoꝛe ſed ꝗ iſta cõditio appoſita adaptat᷑ ad vtrunqꝫ dic ꝙ ſint cõicandi ꝛ ad hoc facit.l.notabilis.j.ad.l.fal.l.q.quadragita.§.i.ſiqs cau.l.ſi ſeru⁹ plurimū Gui. ¶ Facit etiā pꝺca ad queſtionē ſi aduocatus pactus fuit i cãuꝫ victoꝛie de certo ſalario ꝛ in pte obtinuit ꝛ i parte ſuccubuit an habere debeat ſalarium in hoc caſu omiſſo de quo dixi.C.de ſuffrag.l.i. ¶ Vltimo no.ex ver.niſi ꝙ contra pꝛ̄ſumptionē admittit᷑ pꝛobatio de quo plene dixi.C.de pꝛobat.l.ſiue poſſidetis.

q **Ni ſe debere.** ¶ In debitum ſolutum vel debituꝫ mulieris nomine in dotem ꝓmiſſuꝫ repetit᷑ p dãteꝫ nuptijs nō ſecutis niſi habuerit animū donãdi hoc dicit.

¶ Et pꝛimo loquitur in eo qui ſciens volens donare mulieri ſoluit vſqꝫ ibi ſinautē ibi loquitur in eo qui debitū ſoluit ver.ꝗ repetitur in iſto pꝛimo cãu eſt ꝗ cauſa nō eſt ſecuta ꝛ ratio quaꝛe repetit qui dedit eſt ꝗ tutus erat excep.vnde aliud eſt querere quare repetatur ꝛ aliud querere ꝑ illum repetā.vel dic ꝙ alia ratio eſt quare repetit vt.j.dicā. ¶ Oppo.ꝙ doli exceptio nō inducit repetitionem ſoluti.vt.j.de cõdit.indebiti.l.qui exceptio vt in glo.ꝛ hic loquitur de ea que eſt facta que nō naſcitur ab initio cõtractibus ſꝫ demuꝫ cum petitur pōt etiāꝫ hic loqui in exceptione doli.que dat᷑ loco pacti de nō petendo. Nam cum pactuꝫ tollat naturaleꝫ obligationeꝫ quocūqꝫ errore ſoluatur repetitur.vt.j.de ꝯditione indebiti.l.ſed ꝛ ſi me pꝛ̄ſente ꝛ naſcatur hec exceptō ab initio. Contract⁹ item eſt alia exceptio doli vtilis de qua habet᷑.ſ.de pactis.l.reſcriptum.§.ſi pacto ꝛ.l.ſequenti ꝛ illa naſcit᷑ ab initio ſed ꝗ non poteſt ab initio naſci directa naſcit᷑ vtilis. ¶ Aduerte etiā quia gl.que ponit hãc diſtinctiōꝫ circa doli exceptiōꝫ eſt additio nec eſt in libris antiquis ꝛ ſm Mar.ſili.magis ꝑtinet ad materiā conditionis indebiti quā ad hunc titulū in quo condit᷑ cõditio ob cãm niſi dicas ꝙ etiā ad hunc ti.ꝑtinet ꝙ videt᷑ ſolutū mulieri ꝛ a muliere marito ergo muliere veniet ꝛ videbitur repetendū. ¶ Iteꝫ ſicut ſcia impedit conditionē idebiti ꝛ repetitē.ita odium excep.Mar.ſili. Item op.ꝙ hic non ſit ratio.vt.j.e.l.ſi donatarius.§.ſiquis indebituꝫ.ſo.ratio quare repetitur eſt ꝗ cauſa ſecuta nō eſt ꝗ ratio ibi ceſſat ſed ratio quare iſte qui ſoluit repetat eſt ꝗ habebat doli.excep.vt pꝛedixi. Item oppo.ꝙ nō ſit bona ratio ꝗ in vltimo cãu huius.l.datur repetitio ꝛ tamen nō erat tutus excep.ſo.ſm gl.vel ſubaudiendo maxime vel ponendo quoniā pꝛo quãuis eſt tamen idem vtroqꝫ caſu ꝗ nec in pꝛio caſu hꝫ cãꝫ ſibi ſed agendo ꝯ mulierē eam ſibi redet contra mariꝫuꝫ nec ēt in ſecūdo cãu hꝫ ſibi quia ſi cõuentus a muliere excipiat nō audiet᷑ niſi reddat. ¶ Itē opp.ꝙ ipſo iure nō tenebatur cū ſub cõditiōe videat᷑ pꝛomiſſuꝫ ſi matrimoniuꝫ ſequeret᷑ ſo.vt gl.vel dic ꝙ hic nō loquit᷑ de exceptiōe doli quia poſſet ſe tueri cõtra viruꝫ cui pꝛomiſſit ſed de ea.qua pōt ſe tueri. Contra mulierē cui idebite ꝛ pure pꝛomiſſerat ſi ab ea cõ-

uentus fuiſſꝫ. ¶ Item oppo.ꝙ repetat mulier cū eius nomine ſit ſolutum vt.ſ.e.l.ſi ꝓcuratoꝛi ꝛ de cõditioni.indebiti.l.ſi pꝛocur.ſo.hic non iuſſit ſolui licet pꝛomitti ꝯ hoc e.j.de ꝯdi.inde.l.indebi.ad ꝓmiſſiōeꝫ cū cã ſecuta ſi fuerit ſec⁹ ibi tū hec ſo.defendi ꝗ ꝓpter ꝗ ſi ſine volūtate mulieris ſoluit tenet᷑ pꝛ̄ciſe nec liberatur cedēdo quod eſt ꝯ.§.fi.ꝛ ideo vera ē ſolu.ꝗ totum voluit mulier ſꝫ ſoluens ſoluit reſpectu ꝓpꝛie obligatiōis.argu.infra de fideicom.l.cum.ſ.repetit᷑ ergo ꝗ cã nō eſt ſequuta.ſi queras quare repetit nō eſt illa ratio ꝗ tutus ſit doli exceptiōe.ꝗ idem eſt hic in vltimo caſu quãdo nō eſt tutus exceptiōe. ¶ Item nō eſt illa ratio quia nō ſoluit volūtate mulieris.ꝗ tunc teneret᷑ pꝛ̄ciſe.nec liberaret᷑ cedendo. Sed dic ꝓmiſſionē ꝛ ſolutiōem factam voluntate mulieris.ſed ſoluens ſoluit potius reſpectu ſue ꝓmiſſionis quā mulieris.ꝛ ideo ipſe repetit in glo.quadruplex ibi pꝛ̄titi.vt.j.de doli exceptio.l.ij.§.ꝛ generaliter.Ol.in glo.quamuis.in fi.q.l.qui excipit loquit᷑ de exceptiōe doli que eſt ꝯ ius ꝯmune.hic autem de ea que ē ſm ius ꝯmune.ꝛ cum alijs ꝯcurrit i gl.ſatis pōt dici.ſubaudi. Vnde hoc ꝙ mulieri det᷑ ob cãm.conditio.reſpondeo ſatis ꝛ.ibi ꝛ vir agit᷑ ex ꝓmiſſione.immo non in maritum qui dꝫ liberare ꝓmiſſorem.argu.infra.e.l.ſi mulier.ſed ꝯ ꝓmiſſoꝛem an agit mulier intue-bimur.an ſit pꝛ̄fecta donatio inter eum ꝛ mulierem. Marti.ſili.ꝛ dic quod verum eſt ꝙ glo.dicit ſi fuiſſet ꝓmiſſum marito in omnem euentum.ꝛ ſic nō ineſſet tacita conditio ſi nuptie ſequerentur alias quomō cederet᷑ actio.vt nulla nata eſſet conditiōe ceſſante ꝛ deficiente. Jaco.bu.in glo.remanet ergo ibi ſimplex mãdatum de ſoluendo.ſed ſolum de ꝓmittendo. Tho.ibi dat᷑ conditio ob cãm. ¶ Alia habet conditio.indebiti.ibi.l.indebitum.ꝛ hoc eodē modo ſoluere.j.e.l.ſi donatarius.que videt᷑ huic obſtare in fi.ſed fuit additio ꝛ non eſt vera ꝑ ratiōem.ſ.pꝛi.poſitam in.l.indebitū ibi allegatam. Reꝫ.niſi diceres ꝙ de equitate det᷑ cã vitandi circuitum.vt.ſ.ſi certum peta.l.cum fundus.§.ſeruum.ꝛ de ꝯdi.indebi.l.dominus teſtō. Fli.

q **Quod ſeruus.** ¶ Quicquid datur ob cãm re non integra ſꝫ pꝛeparata repeti nō pōt donec cã pꝑfici pōt.hoc dicit.

¶ Oppo.ꝙ ſtatim repeti poſſit cum hic nō ſit matrimoniū nec etiam ſponſalia.vt.j.de ſponſa.l.queſitum ꝛ nō ſufficit aliquid fieri de facto ad impediendū hãc ꝯditiōnem.ꝛ.ſ.eo.l.iij.§.ſi liber homo.ſed dic ꝙ hic eſt ꝓpter ſpecieꝫ matrimonij cõfirmãdi. Nam ſi ꝑmaneãt in eadem volūtate vſqꝫ ad etatem legitimā. Confirmatur vt infra de ritu nuptia.l.minoꝛem ꝛ extra de ſponſa.impuberum.c.de illis. In glo.que incipit ſed iſtud pōt ibi quãdoqꝫ.tamen ideo ratio eſt ꝗ redderetur legatum inutile.ſi ibi reſtringeret᷑ verbum pōt.extendit᷑ ergo ibi vſqꝫ ad tempus moꝛtis.quare ergo hic vltra tempus nō extendit᷑ reſpōdeo nō ꝓpter limitatiōem hoꝝum verboꝝ quā dix. ¶ Sed ꝓpter cãm diſpoſitiōnis limitat᷑ in ſecūda cã finita nō amplius extendit᷑.vt.j.de verbo.ſigni.l.boues.§.hoc ſermone.ibi ꝗ ſponſalia pꝛ̄ceſſerunt.quomō hec ꝗ pꝛ̄paratoꝛia nō faciunt deſinere rem integraꝫ.vt ſupra de ꝓcura.l.ante litem.ꝛ.l.ſi defunctus.ꝛ.ſ.e.l.ſi pecuniaꝫ.ſed dic ꝗ ſponſalia nō ſunt pꝛ̄paratoꝛia ſed ſunt ꝯuen.de matrimonio ꝯ futuro.ꝛ ideo ratiōe penitentie non repetit᷑.ſꝫ quia cã ſequuta non eſt. Jaco.bu. ¶ Poſſes etiam dicere ꝗ ſponſalia ſunt pꝛ̄paratoꝛia intrinſeca ꝑtinentia ad ſubſtãm rei.ꝛ ideo faciunt rem nō integram.ſecus in pꝛ̄paratoꝛijs extrinſecis.vt.d.l.ſi pecuniam.ſ.e.ꝛ ibi dixi. ¶ Item non ob.C.de ſpon.l.i.quinta ibi fuerunt diſſoluta ſponſalia hic.no.in glo.i.repudium ibi inter ſponſos.ſed hic nō erãt ſponſalia ꝛ ideo nō pōt dici repudium.ſed dic diuoꝛtiuꝫ de facto ꝛ quod nō fuerint ſponſalia ꝓbat᷑.j.de dona.inter viruꝫ ꝛ vxo.l.cum hic ſtatus.§.pe.

r **Si donatarius.** ¶ Cum quis dat nomine mulieris futuro viro an detur repetitio.dicit᷑ aut ſequit᷑ matrimonium ꝛ tunc niſi ex pacto expꝛeſſo nō pōt repetere.vt.C.de rei vxo.actio.l.i.§.accedit.ꝛ.C.de pactis ꝯuentis.l.ex moꝛte. ¶ Aut nō fuit ſequutū matrimoniū ꝛ tunc attendit᷑ quid ſit dictum vt hic aut nō fuit dictum ꝛ tunc aut erat ſibi donaturus etiā ſi matrimoniū non ſequeret᷑.ꝛ tunc dat᷑ mulieri cõditio vt hic in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

principio.aut nõ erat alias donaturus quod in dubio pſumitur.⁊ tunc datur ſibi repetitio.vt infra de iure do.l.ſi ego in principio.⁊ l.ij.⁊ hec niſi appareat expreſſe de animo donãdi vt hic.⁊ ſupra.l. que ſe debere. ℭ Unde quod dicit ſi extraneus pmittat dotem pro muliere videtur donare niſi ſibi expreſſe pruideat intelligo dũ ſi matrimonium ſequatur alias Gul. ℭ Item no.glo.que eſt hic que facit ad materiam an excep.que obſtabat delegãti obſtet ei cui ſit delegatio ⁊ dic ꝙ ſic. ℭ Si vero habet cãm lucratiuã vel niſi res ſit de primo teneſura ad doloſum ⁊ ad hoc.ſ.eo.l.qui ſe debere. ℭ Et Caue ꝙ multum intereſt inter delegationẽ ⁊ ceſſionẽ Nam qui agit ex delegatione agit ex ppria pmiſſione ſibi facta p debi.orẽ. ℭ Unde nõ vtitur adminiculo ſui actoris ⁊ tunc habet locum diſtinctio hãt cãm lucratiuã vel nõ ſed agens ex ceſſione ſemp vtitur adminiculo ſui actoris ⁊ ideo indiſtincte ⁊ obſtat exceptio que obſtabat cedenti.vt.j.de acquir.here.l.pamp.§.cũ quis ⁊.C.de procur.l.qui ſtipendia ⁊ de iſta materia plene dixi.j.de no uat.l.doli in glo.⁊ ſic alibi.§.ſed ſi debitorem.⁊.ſ.e.l.qui ſe debere ver.ſed ſi eum ſciret. In gl.ſ.promiſſori ibi.§.ſi eũ ⁊ dicta.l.apud celſum.§.ſi mulier.Fran.

r **I mulier.** ℭ Remittere ⁊ dare paria ſunt hoc dicit ⁊ ad hoc ſepe allegatur pro hoc extra de teſti.c.veniẽs ⁊ ibi in glo.vel ſic interpretatiue datum ob cãm venit in hac cõditione.h.d. Non ob.de iur do.l.licet in principio vt ibi no.ſed pone eras mihi obligatus in mille aureis remiſſi tibi ex cã donationis nũqd eſt opus inſinuatiõe videt ꝙ ſic per.l.iſtam ⁊ pro hoc.j.q̃ ĩ frau.cre dito.l.ij.⁊ de leg.ij.l.ſi fundum ſub cõditione.§.titio ⁊ hoc videt ſentire glo.de regulis iuris.l.ſiquis obligatione ar.cõtra.j.de cõdi.⁊ demon.l.iulianus Guli.

r **I.heres.** ℭ Datum ob cãm cauſa nõ ſecuta repetitur hoc dicit ⁊ facit ar.ꝙ ſi cõpromiſſum ẽ factum in arbitrum ⁊ ipſe velit ſibi retinere rem de qua eſt queſtio ꝙ nõ poſſit ⁊ eſt caſus j.man.l.ſi mãdauero.§.ſi tibi centum ⁊ de hoc vide hic in glo.allegata de leg.ij.l.ſiquis titio.⁊.

c **An quis.** ℭ Datum cauſa mortis repetitur ſi donans cõualeſcit ⁊ fructus etiam repetunt ſed ex quo tẽpore dixi.ſ.ſi certum petatur.l.vinum.j.de cõdi.indebi.l.in ſumma. Non ob.C.e.l.ſi repetendi vt ibi no.⁊ facit hec.l.ꝙ in qualibet datione ob cam futuram ⁊ nõ ſecutam habet locũ cõditio ob cãm l3 nõ reſultet contractꝰ innominatꝰ vt hic patet.⁊.j.de dona.cauſa mortis l.ſenatus.§.i.⁊ facit hec.l.ꝙ ſiquis cõdidit teſtamẽtũ ⁊ dixit ꝙ ſi liberaretur ab infirmitate teſtamẽtum nõ valeret ⁊ liberatus ex alia infirmitate deceſſit nullo alio cõdito teſtamento an ſtari debeat.primo teſtamẽto ⁊ videt ꝙ ſic ꝙ cõditio appoſita cũ ſit actus legitimꝰ vt.ſ.de reg.iuris.l.actus legitimi Ja.de are.⁊ ol.vbi de hoc dixi in glo.i.rẽ donatã ibi.§.nec dubitauerunt ⁊.l.qui mortis ⁊ dic vt ibi no.in fi.ſ3 ſolue vt.d.l.i.§.fi.hic nõ ſunt alia.

r **I procuratori falſo.** ℭ Indebitum ſolutum falſo pcuratori ab eo repetitur. Sed a domino ratũ habente ⁊ dominio tranſlato datur cõditio ob cãm nõ tranſlato datur actio furti ⁊ cõditio furtiua hoc dicit. ℭ Et diuiditur ſm glo.in duas partes primo loquit dominio tranſlato vſq3 ibi vel quod furtum ibi non fuit tranſlatum dñium vſq3 in finẽ. Prima diuiditur ꝙ prima loquit in debito ſoluto vſq3 ibi ſi dominus ibi ſolutus fuit debitum vſq3 ibi vel quod furtum. Sed quare additur iſtud verbum falſo cum idem ſit in vero procuratore vt.j.de cõdi.inde.l.ſi pcurator.§.celſus dic ꝙ ideo addit falſo quia licet in vero eſſet idem tamẽ falſus eſt quantũ ad hoc ꝙ vult exigere ꝙ in veritate non debetur illiꝰ cui eſt pcurator ⁊ vide de iſta materia ꝙ plene no.⁊ dixi.C.de furtis.l.falſus. Et nota ꝙ ſi indebitum ſoluitur repetitur ſed interdum a dño vt ſi habeat ratum. Interdum a pcuratore falſo vt ſi ratum nõ habeat ſ3 quãdo ſoluitur debitum aliquãdo nullo mõ repetitur vt ſi dñs ratum habet aliqñ

repetitur a pcuratore ſi dominꝰ ratum nõ habet. ℭ Oppo.ꝙ competit cõditio indebiti nõ ob cãm nec actio furti ſo.vt glo.Oppo.ꝙ debeat diſtingui an nũq3 habuit mandatum vel habuit ſed ſi reuocatũ.vt.j.de ſol.l.cũ quis.§.i.ſolutio quãtũ ad repetitõ3 indebiti nõ differt q̃ ſemper tenet pcurator ſed quo ad libertatem ſoluẽtis differunt ⁊ pſonam petentis ⁊ ideo dic ꝙ aut ſoluitur indebite hic non diſtinguitur habuerint vel non habuerint mandatum quia hic non queritur de liberatione cum ſit indebitum ⁊ ſemper repetet ille qui ſoluit a procuratore vel domino ſi ratum habeat.ſed ſi ſoluitur debitum ⁊ quare an liberatio contingat.tunc aut nunquam habuit mandatũ.⁊ nullo modo liberat ſoluens cum nullam iuſtã ignorantiã ptendere poſſit ſed ſi habuit ſed fuit reuocatum ⁊ ille q ſoluit de reuocatione iuſte ignorat.tunc aut recipiens h3 bonũ animum.⁊ tunc ppter eius bonam fidem ⁊ reliquias prioris mandati q̃rit dominiũ pecunie domino ⁊ ideo liberat ſoluens ipſo iure.⁊ ſi poſtea pcurator incipiat ↄ̃ctare tenebit domino actiõe furti. Si autem pcurator recipiens ab ipſo principio nõ habuit bonũ animum tunc dominiũ pecunie nõ acquirit domino ⁊ ideo nõ liberatur ſoluens ipſo iure ſed a domino ↄueniri põt.ſed quia iuſte ignorabat de reuocatiõe pcurator liberat credendo acti.domino quam h3 ↄ̃ pcuratorem.vt.d.l.ſiquis alias cum qs.§.i.de ſolu.⁊ l.diſpenſat. ℭ Si queras a quo repetat dic ꝙ aut eſt debitum ⁊ dominus ratum h3 ⁊ a nullo repetit.ſi indebitum ⁊ dominꝰ ratum habeat ab eo repetit.ſi nõ habeat ratum repetit a pcuratore infra de conditio.indeb.l.ſi pcurator.§.celſus. ℭ Si queris p quem repetam dic ꝙ aut pcurator nunquam habuit mandatum ⁊ repetat ſoluens.aut habuit ſed reuocatum fuit.tunc ſi recipiens habuit bonum animũ nõ repetit ſoluens cum ſit liberatus ipſo iure ſed dominus repetit.ſi autem recipiens habuit malum animũ ab ipſo parte.tunc cum ſoluens nõ ſit liberatus ipſo iure põt repetere.ſed ſi ante quam repetat ↄueniat a domino liberat actiõe cedendo ↄ̃ pcuratorem.cum iõ ſolum teneat ꝙ h3 actiõem.⁊ dominus repetet a pcuratore.vt.d.l.ſiquis.alias cum quis.de ſolu. ℭ Si queras qua actiõe repetat dic ꝙ aut ſoluens tranſtulit dominium competit cõditio ob cãm.aut nõ tranſtulit ⁊ tunc competit furti.⁊ conditio furtiua ⁊ etiam ob cãm.⁊ quelibet alia conditio que omnes degenerant ↄ̃.vt ſupra vſufruc.quẽadmo.caueã.l.ſi. vbi de hoc dixi.⁊ ſtatim dicam. ℭ Quid in dubio an videatur tranſlatum dominiũ in pcuratorem dic ꝙ cum ſoluens putet ſe liberari videt velle omne id ppter quod liberatus ↄ̃ſequat.nam vbi quis vult vnum ⁊ illud ſine quo illud haberi nõ põt.vt.j.de acqui.here.l.illud.⁊.l.p herede.§.pampi.ſed ita eſt ꝙ non põt conſequi liberatiõem niſi dominiũ transferat.vt.C.ſi ſeruus extero l.i.⁊ infra de actio.emp.l.i.ergo pſumit voluiſſe dominiũ transferre.p hoc.C.de pcurato.l.qui ſtipendia.niſi ſoluens erraret in pſona.⁊ tunc ſecus.vt infra de conditio.furtiua.l.quoniã.ſi autem dedit credens ſe liberari a domino tũc nõ videat dominiũ trãſferre.⁊ hanc opi.ꝙ in dubio videat dominiũ tranſtuliſſe hic ſeqt Guli.⁊ allegat infra de ſolu.l.nõ pcuratori.⁊ dicit eſſe extũ ſum infra de iure dotium.l.doti.fructus in fi.⁊.l.ſ.niſi appareat d cõtrario expreſſe vel ex coniecturis vt ꝙ ſigillauit pecuniam in ſaculo ⁊ ſic ſigillatã dedit pcuratori.ꝙ tunc magis videt ſibi tradita vt nũtio.vt infra depoſi.l.dies ſponſaliorum.§.qui pecuniã.⁊.l.ſaculum.in principio.⁊ ſi tunc pcurator cum ↄ̃cius teneri actiõe furtiua.d.l.falſus.C.de furtis.pdicta ſunt vera in re que ↄ̃ſueuerat ſigillari.vt pecunia.ſecus ſi non ↄ̃ſueuerit ſigillari vt equꝰ.vt no.j.ſolu.ma.l.ſi mora.⁊.C.de donatio.ante nup.aũt.dos data. Nam tunc etiam dicit in dubio tranſlatũ eſſe dominiũ.vt.d.l.dotis fructus in fi.de iure dotium. ℭ Nec ob.j.de pbatio.l.cum d indebito.ꝙ hic habebat animũ ſe liberandi ibi nõ iacandi.

ℭ Sed quomõ ſciam vtrum dederit credens ſe liberatum.vel liberandũ. Reſpõdeo primo ex verbis.puta ꝙ dixit benedictus deus.ꝙ ſum liberatus tunc videt dediſſe credens ſe liberatum.ſi autem dixit do tibi vt facias me liberare.tunc credens ſe deliberãdum.nam exteriora declarãt interiora.inſti.de rerum diui.§.ceruos.⁊.§.pauonum.⁊.j.de tuto.⁊ cura.dã.dis ab his.l.i.quia ſi autem ex verbis hoc nõ appar et in dubio pſumã eum cogitaſſe de pinguiori beneficio.ſ ꝙ ſit liberatus argu.j.de vulga.⁊ pupl.ſub.ſti.l.verbis ⁊ vtibus ⁊ ad trebellia.l.ex facto.ſed plenius ⁊ pinguius beneficium ẽ ꝙ ſit liberatus ꝙ̃ liberãdus.vt ſupra de

tranſactio.l.cum hi.e. q plus eſt in re q̄ in ſpecie infra de reg. iu
ris.l.prius.habebit ergo locum in dubio conditio indebiti q̄ daſ
cum credidit ſe liberatum.ɔditio autem ob cām cum credidit ſe
liberandū.vt infra de ſolutio.l.quis offerret.Gu.etiam de eu.hic
ſequiſ eandem opinionē q in dubio videaſ dediſſe credens ſe
liberatum.e ad.l.cum de indebito.reſpōdet vt ſupra pri.e ꝓ eius
opinione addncit q ſi diceret ſe dediſſe credens ſe liberandū.alle
gat cām quam teneref ꝓbare.j.de ꝓbatio.l.ei qui dicit.e no.C.de
dona.ante nup.l.ſi preſidi.Item omnibus modis cogitat ſe libe
rari vt poteſt vt.j.de in rem ver.l.ſi filius man.l.pap.e de ſolut.l.
magis e hoc voluit dic.l.j.de ſolu.l.vero ꝓcuratori e.l.ratū e rē
ratam haberi.l.cū eniꝫ.§.l.e.l.ſi indebitū e ideo dicit in dubio in
tentari condi.indebiti.l.creditoris.℄ Ad aliud q dicit glo.q qñ
credo me liberandū q competit cōditio ob cām ſi indebitū ē ſo
lutum opponit ipſe.G.e videſ q detur cōditio ſine cā q hic cā
nulla ab initio erat q nō pōt ſeq aliqua liberatio cuꝫ nulla ſubeſſꝫ
obligatio pro hoc infra de conditio.ſine cauſa.l.i.e.l.auunculo.
℄ Item quia ille falſus procur.me liberare non poſſet dicit ipſe
q glo.intelligen.eſt vbi debitū ſoluebaſ ſi aūt ſoluatur indebitū e
dicatur do tibi vt facias me liberari tunc habꝫ locum cōditio ſine
cauſa ꝑ rationes predictas venio ad declarationem vltime glo.e
ſi opinio Mar.intelligaſ ſm q glo.ponit caꝫ q detur conditio
furtiua tranſlato dñio nō poſſet ſuſtineri ſꝫ ipſe habuit alium intel
lectuꝫ vt no.in.l.quoniā.j.de cōditione furtiua.℄ Quare quero
ratiom in quo cām dominium non transfertur poſſit habere locuꝫ
conditio indebiti vel ob cauſam ſcdm diuerſos reſpect?.Guil.
dicit q omnes dicūt q nō q nemo cōdicit rem ſuaꝫ vt inſti.de
act.§.ſic itaqꝫ e.ſ.vſuf.quēad.caueaſ.l.fi.vbi de hoc.℄ Itē cō
ditiones nō poſſunt ſe cōpati.C.de fur.l.i.Item videſ textus qui
dicit q cōditione furtiua tenetur quādo nō eſt trāſlatuꝫ dominiū
e cōditione indebiti quādo eſt trāſlatuꝫ de furtis.l.ſi vendidero
§.ſi titius.Ipſe aūt.G.ſuſtinet Mar.e dicit q omnis cōditio q̄
poſſit cōpetere cōtra aliquē dominio trāſlato illa pōt competere
contra fureꝫ dominio nō trāſlato.Et ad cōtraria reſpōdet e pri
mo ad illud qđ dicit nemo ɔdicit reꝫ ſuam veruꝫ eſt preterqꝫ a fu
re nam omnes ɔditiones degenerant cōtra fureꝫ vt.d.l.fi.ſ.vſuf.
quēadmodū caueaſ e ibi dixi nam cōditio furtiua datur hic in fi
ne huius.l.e conditio ob cām vt in medio huius.l.triticariā.vt.j.
de cōditiōe triticaria.l.i.in fi.e indebiti.vt.j.de fur.l.falſus in fi.e
depoſiti.l.bona fides in fine e certi cōditio generalis.ſ.ſi certum
petatur.l.ſiquis nec cauſaꝫ.§.i.e.l.certi conditio vbi de hoc dixi.
℄ Ad aliud q dicitur q proponeſ cōtraria nō auditur dicit q
non ſunt cōtrarie quādo cōtra fureꝫ cōpetunt cōtra quē ɔpetit om
nis cōditio vt.d.§.ſi itaqꝫ.ſ.ſi certū petaſ.l.certi cōditio.§.i.vbi d
hoc tetigi e.j.de cōdi.triticaria.l.i.in fi.e.l.ſeq.e per hoc videſ tex.
j.depo.l.ſiquis inficiad.e q cōditio indebiti competat contra fu
rem eſt lex expꝛſſa cui reſpōderi nō poteſt.j.de po.d.l.bona fides
in fi.nec dicat aliquis q ibi detur conditio indebiti q in eādē caſi
bus competit.℄ Item q ɔpetat cōditio ob cām ꝓbatur.l.poſt.
circa fineꝫ ibi etiaꝫ furti acturuꝫ.q.d.nō ſoluꝫ hac cōditiōe ob cāꝫ
hoc enꝫ implicat dictio etiaꝫ Guil.Ja.bu.in hoc articulo ſic di
cunt que ſpecialitas eſt hic in furtiua cōditiōe nā aut dicas q deſ
ad dandūꝫ e hoc falſuꝫ cum ſim domin? aut ad reſtituendūꝫ e tūc
idem eſt in ea q in alijs cōditionibus e perſonalib? actionib? que
dantur ad reſtituenduꝫ.Domin? Mar.ſumebat ſpecialit̄ ex.l.ex
argento.j.de cōdi.furtiua.ſed tu dic q aliquando ago dari mihi
oportere q obligatus eſt e tūc eſt ꝓprie perſonalis vnio perſona
liſſima vt dicto.§.ſic itaqꝫ.℄ Quandoqꝫ ago mihi reſtitui op
portere e ſic ex vi obligationis e hee ſunt ꝑſonales non ex ꝑſona
liſſime vt cōmodati e ſimiles.℄ Aliquādo ago reſtitui ſꝫ non
opportere e tunc eſt realis cū quibus ergo cōuenit cōditio furti
ua nō cum perſonaliſſimis qꝛ nō agiſ dari oportere.℄ Item nec
cum perſonalibus ꝓprie qꝛ tūc nulla eſt ſpecialis.℄ Iteꝫ nec cū
reali q agitur ex obligatiōe q non eſt in realibus inſti.de act.§.i.
℄ Quid ergo reſpōdeo ꝑſonalis actio diſtinguiſ a reali in ori
gine quia realis nō datur ex obligatiōe e perſonalis ſic vt dictuꝫ
eſt e iō falſum eſt dicere aliquā actionē mixtā qꝛ ſic includeret cō
traria que ſe non cōpaciuntur.Sed dici deberet mixtam cauſam
habentes vt.C.de petiē.here.l.hereditas.℄ Unde actio ad exhi
bendum nō eſt mixta immo naſciſ ex obligatione e.eſt ꝑſonalis

ſ.ad exhiben.l.iij.§.eſt aūt ſed bene hꝫ mixtaꝫ cām q ꝓpter rē cō
petit e de hoc dixi ſupra finium regundorum.l.i.e ſi certum petaſ
ſuper rubrica.Unde ergo diceſ naſci hec cōditio furtiua ſi dica
tur ex obligatiōe nō differt ab alijs ꝑſonalib? ſi dicaſ q nō ex ob
ligatiōe falſuꝫ ē qꝛ ex obligatiōe naſciſ ſi dicaſ eē mixta icludit ɔriā
℄ Sed dic q datur ex obligatiōe ad reſtituēdum quod in cum
eſt.e ſi dicas ergo nō differt a ꝑſonalibus reſpōdeo ex pte ɔuen
ti nō differt ab alijs ꝑſonalibus q datur ad reſtituendū.ſꝫ ex pte
agentis differt.qꝛ alie danſ ex obligatiōe ꝓpter dominiū.non q
cauſeſ a dominio.venit ergo ex varijs figuris cauſaꝝ ſed datur
domino nō ex dominio ſed ꝓpter ſicut dicimus in actiōe furti q̄
datur ei cuius intereſt nō tamē ad intereſſe ita e hic.nō ergo cau
ſatur a dominio ſed ab obligatiōe ꝓpter dominiū e ꝑ ipſum pe
to mihi reſtitui.qꝛ reſtitui oportet ex obligatiōe e qꝛ fudus rei ſub
tracte.℄ Unde dicā in libello dico me dominū talis rei quam
mihi ſubtraxiſti exquo mihi obligatus es ex qua obligatiōe peto
te ɔdemnī.de hoc tetigi ſupra ſi certum petaſ.l.ſiquis nec cām.§.
res pignori.e ſunt ſubtilia magis q̄ vtilia.℄ Concluſio breuis
eſt q odio furis degenerat conditio ɔ furem.℄ Sed ſi num
mi ſunt ɔſumpti vel ɔmiſti e ſic dominus eſſe deſinit.vt.j.de ſolu
tio.l.ſi alieni.quomō dabiſ conditio furtiua que daſ ſoli domino
vt infra de conditio.furti.l.i.ſolu.dic aūt deſino habere dominiū
ex volūtate patris.e nihilominus durat ɔditio.vt infra de furtis
l.ſi vendidero.§.ſi titius.aūt ex voluntate ſequēti e deſinit condi
tio competere.vt.d.l.ſi alieni.Andre.℄ In glo.qui nunquā fuit
ibi ſcienter ſolui indebitum.℄ Glo.no.ɔtrium infra de ſolutio.l.
diſpenſatorē.Al.ibi reprobat illam glo.e tꝫ iſtam.e Azo in ſūma
huius titu.e allegat.j.de conditio.indebi.l.ſi nō ſortem.§.qui filio
e ꝑ empto.l.qui fundus.§.ſeruus.Mar.ſiliq ꝓe.tꝫ illam que
eſt in.l.diſpenſatorem.e reprobant iſtam.qꝛ iſte potuit ſoluiſſe ea d
cauſa vt faceret eum a domino liberari.ergo ceſſat ꝑſumpta do
natio de ſolutio.l.ſi cum aurum.e ad.§.qui filio reſpōdent q ibi
ɔtrit filiuſfami.e obligatio fuit patri queſita e filio e pater ē pan
cipalis vt.l.frater a fratre.℄ Unde peculio reuocato ſoluēs illi
filio videſ ſoluere nomine obligatōis que aliqua fuit.ſed nūc nul
la.ſed falſo ꝓcuratori nunquā fuit obligatio queſita.e eodem mo
do poſſet reſpōderi ad.d.§.ſeruus.e iſta opi.videſ placere Ral.
qꝛ ſoluēs geſtori quem ſcit nullū mandatum hr̄e nō videſ donare
ſupra de nego.ge.l.ſi ego.e infra de ſolu.l.ſiquis offerēti.℄ Ipſe
tamen Ral.ad concor.opi.ꝑdictas dicere.aut ille accepit nomi
ne domini e bonafide.e tūc nō aut ſuo nomine e mala fide.e tūc
ſic.aut dubitaſ e tunc aut gerebat domini negotia e ꝑſumiſ bōa
fide.aut nō.e tunc mala.qꝛ falſus.j.de furtis.l.falſus.§.i.de hoc
no.e dixi ſupra ſi certum pe.l.eius q in ꝓuinciā.in glo.e ſic no.cō
ditiōem indebiti ibi q qui ſoluit.§.falſo ꝓcuratori.ibi hꝫ locū hec
lex.vbi dicit dari conditiōe ob cām ibi e in fi.huius.l.Sed forte
qꝛ ſi ꝓcuratori in rem ſuam ſolui credens me ſtatim liberatuꝫ ra
tihabitio dominij nihil opaſ ſed ſolus ꝓcurator ɔditiōe indebi
ti ɔueniet.e ſic pncipiū huius.l.non facit ad hoc ſed dꝫ intelligi
quādo ſic dedi vt dominus ratum haberet.e hoc cāu loquitur ſcꝫ
iſta vſqꝫ ad verſi.vltimū.Nā q iſta.l.loquaſ de ꝓcuratore in reꝫ
ſuam reprobāt doc.qꝛ vt dixi ſibi ſolutum ꝑ errorem nō tenetetur
reddere domino ratum habēti.ar.j.ad trebelli.l.debitor in fi.nec
dominus poſſet ratum habere nō ſuo nomine geſtū ſupra de ne
go.geſt.l.ſi pulla.§.ſed ſi ego.e qꝛ cum hec.l.de ꝓcura.ſimpliciē
loquaſ de ſimplici ꝓcuratore dꝫ intelligi.vt.ſ.de ꝓcura.l.i.Et vi
de ad hanc materiā Azo.in ſumma de conditio.indebi.l.ſi vero.
in glo.vltima ibi de obligatōibus que ex delicto naſcunſ.§.i.e eſt
expꝛſſum.j.de fur.l.falſus.§.i.fo reſponſo.Oldra.

D Am ſeruus.℄ Datum ob cām cāuſa ſecuta repetiſ e dominio
nō tranſlato hꝫ locum conditio e petaſ dari domi
nio nō tranſlato hꝫ locum actio furti.conditio fur
tiua actio ad exhibendū e rei vendi.e etiam ob cām.ſed nō vt de
tur ſed vt reſtituaſ hoc dicit ibi nō ſupplicia.j.de penis.l.vlti.e.l.q
vltimo.ibi ages cum titio.hic ſoluit qōnem tacite formatam e di
cit de repeti.oportere agi ɔditiōe ob cāꝫ e.ad exhibendū nō eo ca
ſu quo dominiū fuit tranſlatū.vt.j.patebit.℄ Et no.q hec opi
niones iuriſconſultoꝝ diſcordātes ad ɔcordiā reduciſ ꝑ diuiſio

tem.nam dictum veſtrū locum h₃ quādo tranſlatū eſt domi niū alterius quādo nō eſt tranſlatū vt hic p₃.⁊ facit ad ↄcordiā teſtes ſi fieri pōt p diuiſionē.⁊ p hoc.C.de nouo.C.compo.§.quus. ibi ꝑterquam ſi mater aliqua diuiſione aduuet.⁊ ibi de hoc dixi. ¶ Querit Guil.de cuneo.p declaratōe glo.an iſte ꝑfectus iu ſte fecerit dicunt quidā aut cōſtat de delicto ⁊ tunc minores ma giſtratus poſſunt ſe intromittere ar.C.de accuſa.l.ea quidē₃. Aut nō cōſtat ⁊ tunc relinquat maioribus magiſtratib⁹ ipſe tenet ꝙ mi nores magiſtrat⁹ nō habeant poteſtatē₃ cognoſcendi ſ₃ remittēdi vt.C.de defenſorib⁹ ciuitatum.l.defenſores.ſed prefectus vigilū₃ hic potuit facere in ſeruū₃ viliorē₃ perſone ad hoc.ſ.de officio. prefecti vigi.l.iij.circa me.⁊ ar.C.de adul.l.grac⁹.⁊ p hoc facit tex. q in talib⁹ ꝑificat prefectū₃ vigilū ⁊ ꝑfectū vt his in pactis iungē dis vilibus perſonis.ſ.de furtis.l.interdū₃.§.qui furem vnde te ne opi.Azo.Guilel.an idem ſit in libero vide.l.interdū₃.§.qui fu rem. Vltimo allegatur.l.iſta ꝙ ſi aliquis malefactor preſentē po teſtati ⁊ ↄfiteatur maleficiū p quo puniat ꝙ ſtatī₃ poſſit puniri ſi ne aliqua ſnīa diffinitiua in eum lata per hoc.j.de furtis.l.interdū §.qui furem.ſ.de his qui no.infa.l.ici⁹ fuſtium.⁊.C.e.l.ſuſtib⁹ ce ſum ⁊ quia ſic eſt in ciuili q̄tia cōfeſſum ſit preceptū de ſoluendo ſine aliqua ſentētia.ſ.de iudic.l.ſi debitoꝝ.ergo idem in criminali inſti.de publi.iudi.in principio ⁊ in ſūi.vt omēs obe.iudi.prouin. §.⁊ hec conſiderātes ⁊ p hoc ꝙ non ſit neceſſaria.j.de cuſto.reo rum.l.ſi cōfeſſus.tamen.j.de pac.l.habentē₃ no.ꝙ ex ↄfeſſiōe qs non damnat per.l.i.§.darius de q̄ōibus ſed illa.l.de cōfeſſione ficta ⁊ tormētis tutius tamen eſt ferre ſnīam Ri₃.⁊ concor quaſi hanc.l.quo ad obligationem infra tempus actio.alligatur.§.ſi cū vendi.⁊ in fi.

Edi. verbum.

¶ Adiectum nam cō tractus alterat cōtractū₃ in aliam ſpeciē.h.d. Vel clarius de natura venditio nis non in dare ideſt rem accipientis facere ideo re ducitur ad ſpec.em cōtractus innominati ⁊ ꝙ dicit litera p poſi tione expone.i.pro ſpecie ſubiectiua ſic exponitur.j.de via publ. l.§.i. ¶ Et diuide ꝙ pmo queſtio ⁊ ei⁹ deciſio vſq₃ ibi ⁊ ideo ibi ſm glo.po.ntrares ratiōes ad probandū dictū vſq₃ in fi. ¶ Tu dic₃ ꝙ no.i ſunt rationes ad ↄfirmandū₃ d.cū₃ ſed poſito p cōſtā ti ꝙ ſit contractus innominatus ponit tres effectus ſeu illatōes ex eo procedentes Ri₃.⁊ Jac.bu. Et dic ſm ipſū₃ Jac.bu.ꝙ hic eſt caſus in ver ⁊ ideo. Contra vltramontanos qui dicunt ꝙ in cōtractu do vt des nō h₃ locū in penitētia na₃ in hoc ver.per pe nitentiam repetitur ratione defectus cāe quia nō feciſti ꝙ debui ſti de hoc dic vt ſatis dixi.ſ.ea.l.ſi pecunia. ¶ Oppo.ꝙ ſit ven ditio ex vna parte ſit pecunia ex alia ſpecies ſo.vt glo.vel dicant datur pecunia vt ſpecies ⁊ eſt cōtractus innominatꝰ vt hic ⁊ hec eſt opinio Jo.que eſt quedam diuinatio nec ex textu colligit.⁊ iō opinio Azo.cōiter tenetur cōtra quā op.de.l.ſi ſtipula.j.de vſuc. ſed dic ꝙ hic preceſſit cōtractus vendi.⁊ ideo verbū₃ dari impro prie ponit ſm ei⁹ naturā ar.j.de ver.ob.l.ver.§.cōuentionales hic non preceſſit vendi tio ⁊ ideo verbū₃ dare proprie ponitur.ſed ſm hoc videtur ꝙ nullus cōtract⁹ vendi.valeat quia cōiter in omni bus ↄtractibus vendi.dicitur talis vendidit ⁊ tradidit talem rem dicit hoc ꝙ improprie ponit pro tradidit ſic.C.de rebus credi. l.in actione ponitur datis p traditis in glo.immo videt in fine alia ſolutio approbat in cōtrariū ⁊ ideo dicit aut volo agere pre ſcriptis verbis ad ſtictū vel ad intereſſe ⁊ ſic nō peniteo ⁊ tunc pre cedit prima ſo.⁊ eſt vera ad.l.naturaliter aut volo penitere ⁊ repe tere datum cōditiōe ob cām tunc ē vera hec vltima ſo.vt diſtin guatur ēt diſtincturus vel nō vt.d.l.ſi pecuniā.§.fi.ſ.ea. Ja.but. ¶ In glo.que incipit ſicut in vendi.ibi qui conſenſu fierint.i. fiebant tempore.l.i.j.de rerū₃ pmu.nō ꝙ illa ſit ratio quare ſunt no minati q₃ ad diſtinctionē rationis ſequeref deſtructio regule.vt. j.de dona.ca.mor.l.tam is ⁊ de teſtamentis.l.ſi is.⁊.C.vnde vi.l. in cā neceſſitatis.vnde dicā donatū₃ eſſe cōtractū₃ innominatū₃ hodie ſicut olim ⁊ dari cōditionē ob cām. Nec ob.d.l.i.de rerū₃ pmu.q₃ dicit ꝙ cōtractus qui celebrātur cōſenſu ſunt nominati q₃ illud eſt verū₃ de cōtractibus qui olim cōſenſu ꝑficiebantur.ſ₃ ſu peruenit.l.ſiquis argentū₃.C.de dona.que ſtatī₃ donat.conſenſu perficit nō tamē fecit eam cōtractū₃ nominatū₃ vnde nō eſt illa rō ꝙ ſint nominati ideo quia perficiātur conſenſu. Nam tunc ſeque retur ꝙ alij cōtractus q nō perficiuntur cōſenſu non eſſent nomi nati ꝙ ē falſū ſ₃ bn̄ eſt verū ꝙ ois q ꝑficiebat ↄſenſu ipe.d.l.i.de re₃ pmu.erāt nominat.ſ₃ l₃ donatio hodie ↄſenſu ꝑficiat n̄ ē noiat vide quod no.⁊ dixi.ſ.de pac.l.iuriſgen.⁊ de ꝑſcrip.ver.l.naturaliter. §.aut cum do.⁊.l.ſolent.⁊ in fi.glo.magne.j.de ↄben.emp.l.pac. in fi. ¶ Sed certe immo debetur ↄditio ob cām in tali contra ctu ſaltem ad intereſſe.vt infra de ↄditio.indebi.l.ſi non ſortem.§. libertus. ¶ Nō ob.quod nō ↄcurrat cum actōne de dolo.q₃ ad hoc interēe nō dabif actio de dolo.⁊ ſic nō ob.Andr.Gui.dicit ꝙ videf ꝙ in facio vt des locum habeat ↄditio ob cām.vt.ſ.e.l. ſiquis accepto. ¶ Item quādo ↄditio ob cām daf ad id quod eſt factum tūc nō h₃ locum ꝙ facta nō poſſunt haberi p infecta infra de cap.l.in bello.§.fo.te.Sed qm̄ aliud damus ⁊ aliud reci pimus.vt.j.de cōdi.indebi.l.nō eſt nouum.quare dic ꝙ pōt ↄdi tore eſtimatōe facti.vnde nō ad ipm factum agif ſ₃ ad eſtimatiō₃ facti.vt.d.§.libertus circa mediū.Sed ad hoc ob.ꝙ actio de do lo cum alia nō cōcurrit.ſ.de dolo.l.i.⁊.ij.pōt dici facio vt des ſi agitur ad plenū ↄtum nō daf niſi de dolo.vt.d.l.naturalis.§.ꝙ ſi faciam. ¶ Si vero nō agif ad ↄtum implendū ſed reſoluen dum tūc h₃ locum ↄditio ob cām nō ad factum vt dixi.ſed facti eſtimatōem.vt.d.§.libertus.Mar.j.de ↄben.empē.l.pac.ad fi. glo.magne dicit ꝙ in ↄtibus nominatis h₃ locū ↄditio ob cām ⁊ ibi reprehēdif.Sed Guil.de cu.cum defendit ⁊ dicit ꝙ in ↄti bus nominatis h₃ locum ↄditio ob cām quādo relatio facta pe na daf actio ꝑſcriptis verbis ⁊ dicit ꝙ eſt tex.C.de pac.inter em pto.⁊ vendi.l.cum te.⁊.j.de actio.⁊ empl.ex empto.§.is qui vina Si aūt nō apponif ↄditio p modū cāe finalis tunc nō h₃ locū cō ditio ob cām.⁊ ſic ſoluaf opi.mar. ¶ Guil.querit ⁊ Jac.de ra. nūquid in ↄtu nominato nupto cum innominato habeat locum penitentia diſtinguitur in.l.bonefidei.C.de pac.aut volo penitere d eo quod venit.in ↄtū nominatū ⁊ nō poſſū₃.vt.C.de actio.⁊ ob. l.ſicut. ¶ Aut de eo quod venit in pactū tunc illud debebat fieri gratia mei.⁊ tunc ſic aut gratia alterius vel tui ⁊ tūc nō.vt.j.de do natio.l.ariſto.⁊ de ſeruis expor.l.ii.⁊.l.queſitum.⁊ qđ ibi no.⁊ di xi.ſ.e.l.ſi pecuniam.

Rubrica de conditione ob turpem cauſam.

Aper rubrica.

¶ Vide Azo.in ſū ma eo.ti.⁊ Roffre.eo. titu.⁊ in Specu.de ſolu.⁊ obliga.§.ſequit.ver.ſi ali cui des in prima.l.⁊ ſecūda colligitur tota materia huius tituli quādo ſit licitum dare iudici vt ꝑficiet.vt.l.ii.§.ſed ſi dedi plene.Et quid de pignoribus eadem datis ſi dedi rem in diuiduam ꝑtim ex cā turpi ⁊ ꝑtim honeſta quo mō fiet repetitio infra.e.l.vbi autem vbi verſaf vtriuſq₃ turpitudo ceſſat repetitio infra.e.l.idem ſi ob ſtuprum ⁊ de eo quod daf meretrici an repe taf.e.a.l.§.ſed quod meretrici.⁊ an ꝑmiſſum meretrici peti poſſit p eam.⁊ an de queſitis ex tali cā poſſit teſtari ⁊ ellemoſinā facere ⁊ de dato p iudicanī.fuer an poſſit repeti.e.l.§.fi.iudiciū₃. Et an quis teneaf iudicare furem hāitū₃ vel malefactorem.⁊ an liceat dare pecuniā teſtib⁹ vt teſtificent. Quis dicaf iudicare ⁊ an oſten dens idem furi vnde fugeat teneaf.⁊ an quis teneaf iuuare vel d fendere vicium ſuum.⁊ an inuenienti rem alienam liceat p inuen tōe aliquid recipere vt reddat aut p eo quod gratis fieri d₃ non eſt licitum recipere pecuniā ꝙ ex iniuſta cā datū vel ꝑmiſſum re petaf.j.e.l.a ſeruo ⁊ duabus ſequētibus ob turpē cām ꝑmittens ⁊ ſponte ſoluens nō recipit.j.e.l.ob turpem dans ꝑctum p re ↄmo data ſibi reſtituenda repetit infra.eadem.l.fin.⁊ idem in re locata vel vēdita ⁊cetera.

Ane quod datur.

Non ſimplicif. ¶ Et diuidif in duas ꝑtes.ꝙ prima ↄtinuat ad ꝑcedentia ⁊ ſequē tia vſq₃ ibi turpem.aut ibi ponit quandam diuiſio nem que tendif vſq₃ in fine tituli.

T puta.

¶ Ibi ne hominē₃ occidas.alias occiſurus.ibi ↄdici poſſet ab eo cui